

Marika Ahonniska

VALMISTUMISEN RAJALLA

Kyselytutkimus Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoille opintojen pitkittymiseen ja keskeyttämiseen johtavista syistä

Opinnäytetyö

CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö

Huhtikuu 2015

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Yksikkö Ylivieska	Aika Huhtikuu 2015	Tekijä/tekijät Marika Ahonniska
Koulutusohjelma Yhteisöpedagogi (AMK), kirkon nuorisotyö		
Työn nimi VALMISTUMISEN RAJALLA. Kyselytutkimus Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoille opintojen pitkittymiseen ja keskeyttämiseen johtavista syistä.		
Työn ohjaaja KT Reetta Leppälä		Sivumäärä 55 + 7
Työelämäohjaaja		
<p>Tutkimustehtävänä oli selvittää Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden opintojen pitkittymiseen ja keskeyttämiseen johtavia syitä. Tutkimuksella selvitettiin lisäksi tukimuotoja, joita opiskelijat voisivat käyttää, jotta opinnot saataisiin suoritettua opiskeluoikeuden puitteissa. Tutkimus tehtiin yhteistyössä Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan kanssa. Saatuja tuloksia vertailtiin lisäksi muihin opiskelijakunnan tekemien tutkimusten tuloksiin. Tulosten pohjalta esitettiin toimenpidesuosituksia oppilaitokselle.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselylomaketutkimusta. Tutkimuksen luonne oli kvantitatiivinen. Kyselytutkimus toteutettiin keväällä 2009. Kysely oli suunnattu kaikille suomenkielisissä tutkintoryhmissä opiskeleville. Tutkimus toteutettiin Internetissä Webropol-sovelluksen avulla. Tieto kyselytutkimuksesta välitettiin opiskelijoille sähköpostiviesteillä. Määräaikaan mennessä kyselyyn vastasi 25,33 % läsnä olevista opiskelijoista (n= 672).</p> <p>Tutkimustulosten mukaan opintojen pitkittymiseen vaikuttavat monet eri asiat. Motivaation puute, työssäkäynti ja ohjauksen puute etenkin opinnäytetyötä tehdessä nousivat tärkeimmiksi syiksi. Opintojen keskeyttämiseen vaikuttivat pitkälti samat syyt eli motivaation puute, oppilaitoksen vaihtaminen ja koulutus, joka ei vastannut ennalta saatua kuvaa. Tutkimuksesta käy ilmi opiskelijoiden toivovan lisää henkilökohtaista ohjausta opintojen eri vaiheisiin, mutta erityisesti opinnäytetyön tekemiseen.</p>		

Asiasanat

opinto-ohjaus, opintojen keskeytyminen, opintojen pitkittyminen, valmistuminen

ABSTRACT

Unit Ylivieska Unit	Date April 2015	Author/s Marika Ahonniska
Degree programme Bachelor of Humanities, Community Educator		
Name of thesis ON THE BORDERLINE BETWEEN GRADUATION AND DROPPING OUT. A survey on the reasons for delay in graduations and dropping out of one's studies among the students of Centria University of Applied Sciences.		
Instructor Ed.D Reetta Leppälä		Pages 55 + 7
Supervisor		
<p>The objective of the study was to find out the reasons leading to a delay in graduation as well as the reasons for dropping out of one's studies in the Centria University of Applied Sciences. Additionally, the study examined the forms of support used by students in order to finish their studies successfully within the allowed time range for degree programs. The study was carried out together with the Student Union of Centria University of Applied Sciences. The results of the study were also compared with other studies carried out by the Student Union. On the basis of the results of this study recommendations were made for developing the procedures at the Centria University of applied sciences in general.</p> <p>The study was based on a survey, carried out in the spring 2009, using an Internet based Webropol application. The students were informed about the survey by email. The survey was aimed for all students studying in the degree programs in Finnish language. Altogether 25.33 % of the students responded to the survey (n=672). The questionnaire results were analyzed quantitatively.</p> <p>Delay in graduation seemed to have many reasons, of which the most common ones were the lack of motivation, employment during studies and the lack of guidance especially at the phase of thesis. As for dropping out of one's studies, there were similar reasons: the lack of motivation, changing the educational institution and the feeling that the content of the studies did not meet one's expectations. According to the results of the study the students would like to have more individual guidance at each phase of the studies, and they would especially need more guidance in writing the thesis.</p>		

Key words

dropping out, graduation, prolonging of studies, student counselling

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 SUOMALAINEN KOULUTUSRAKENNE	3
2.1 Korkeakoulutus Suomessa	3
2.2 Korkeakouluopinnot rahoitusnäkökulmasta	5
2.2.1 Ammattikorkeakoulun rahoitusnäkökulma	5
2.2.2 Ammattikorkeakouluopiskelijan rahoitusnäkökulma	7
2.3 Opintojen rakenne Centria-ammattikorkeakoulussa	10
3 MIKSI KOULUTUKSEEN HAKEUDUTAAN?	12
3.1 Koulutuspoliittiset näkemykset ja työmarkkinoiden asettamat haasteet hakuvaiheessa	12
3.2 Motivaation eri muodot opiskelupaikan valinnan taustalla	13
4 SYITÄ OPINTOJEN VIIVÄSTYMISEEN JA KESKEYTTÄMISEEN	15
4.1 Syyt opintojen keskeyttämisen taustalla	16
4.2 Syitä opintojen pitkittymiseen ja valmistumisen viivästymiseen	17
4.3 Yhteishaun luonne ja muutos	19
4.4 Hakutoivejärjestys ja sen vaikutus keskeyttämiseen	20
4.5 Perheen ja oman toiminnan vaikutus valintoihin	21
4.6 Olemassa olevat tukitoimet opiskelijan arjessa	22
5 KIRKKO OPISKELIJOIDEN ARJESSA	24
5.1 Kirkon tekemä oppilaitostyö	24
5.2 Korkeakoulujen oppilaitospastoritoiminnan erityispiirteet	26
6 TUTKIMUSMENETELMÄT	28
6.1 Tutkimusongelma	28
6.2 Tutkimusmenetelmä	29
6.3 Tutkimuksen luotettavuus	31
7 TUTKIMUSTULOKSET	32
7.1 Vastaaajien taustatiedot	32
7.2 Opintojen pitkittyminen	34
7.3 Opiskelijoiden opintoihin liittyviä ongelmia	36
7.4 Aikomus opintojen keskeytymisestä ja ennalta ehkäisevistä tukitoimista	39
8 TULOSTEN VERTAILU MUIHIN CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULUSSA TEHTYIHIN TUTKIMUKSIIN VUOSINA 2005-2012	44
9 POHDINTA	48
9.1 Yhteenveto	48
9.2 Opintojen viivästyminen	49
9.3 Opiskelujen keskeyttämisharkinta	50
9.4 Jatkosuositukset	51

LÄHTEET	52
LIITTEET	
LIITE 1. Opiskelijatutkimus 2009	
KUVIOT	
KUVIO 1. Opiskelijan oravanpyörä	10
KUVIO 2. Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatiminen	37
KUVIO 3. Syitä opintojen keskeyttämisen harkitsemiseen	41
KUVIO 4. Mahdollisuudet keskeyttämisen ehkäisemiseen	42
TAULUKOT	
TAULUKKO 1. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma	33
TAULUKKO 2. Oppilaitoksesta johtuvat ongelmat	38
TAULUKKO 3. Syitä opintojen viivästymiseen	38
TAULUKKO 4. Mahdolliset tukitoimet opintojen jatkumiseksi	39
TAULUKKO 5. Mahdolliset tukitoimet keskeyttämiseen	43
TAULUKKO 6. Kuinka hyvin koulutuksen sisältö on vastannut siitä saatua kuvaa vuosina 2005, 2007, 2009 ja 2012	46
TAULUKKO 7. Opiskelijoiden tyytyväisyys koulutuksen sisältöön vuosina 2005-2009	48

1 JOHDANTO

Nykypäivän tehokkuutta ja hektisyyttä huokuvassa maailmassa yhä harvempi opiskelija suorittaa tutkintonsa ammattikorkeakoulun asettamassa määräajassa ilman koulun luomia raameja. Opiskelijan opinnot pitkittyvät ja saattavat jopa keskeytyä syystä tai toisesta. Opintojen pitkittyessä opiskelija tippuu oman kotiryhmänsä tahdista pois ja helposti jää ”tyhjän päälle” ilman vertaistukea. Opiskelijan opinnot keskeytyvät joko lyhyeksi ajaksi, esimerkiksi lukukauden ajaksi, tai kokonaan. Suunniteltuja keskeytyksiä voivat olla esimerkiksi välivuoden pitäminen asepalveluksen suorittamisen vuoksi tai äitiysloma. Lopullinen keskeytyminen tapahtuu, kun opiskelija itse irtisanoutuu oppilaitoksesta tai häneltä evätään opiskelu-oikeus oppilaitoksen toimesta. Jokainen opiskelija, jonka opinnot pitkittyvät syystä tai toisesta luovat itselleen henkisen taakan ja lisähaasteen. Yhtäläillä opiskelija, jonka opinnot keskeytyvät kokee epäonnistuvansa.

Ammattikorkeakoulujen perusrahoitus määräytyy nykyään suurimmalta osin sekä sisällä olevien määräajassa suoriutuvien opiskelijoiden mukaan että tutkinnon suorittaneiden perusteella. Olisikin tärkeää, että jokainen sisään päässyt opiskelija valmistuisi ammattikorkeakoulusta tutkinnon säännönmukaisessa suoritusajassa. Yliaikaiset opiskelijat kuormittavat opetus- ja muun henkilöstön työtaakkaa. Riittäväällä läpivientiprosentilla luodaan rahoituksellisesti turvattu pohja koulutuksen antamiselle näissä olosuhteissa. Ammattikorkeakoulun tulee osaltaan vastata ministeriön toimiluvulle asettamiin ehtoihin, mutta turvata myös alueelle riittävä työvoima unohtamatta alueen elinkeinoelämää. Olennaista kuitenkin on rahoituspohjan saattaminen. Vakaa rahoituspohja on toimintaedellytys laaja-alaiselle ammattikorkeakoululle. Jotta toimintoja ja ammattikorkeakoulua voidaan kehittää paremmin toimialuetta palvelevammaksi, tulee rahoitus turvata.

Useana vuonna on Centria-ammattikorkeakoulun eri tahoissa mietitty, millä keinoin opiskelijat saataisiin valmistumaan määräajassa ja miten keskeyttämisten määrää voitaisiin vähentää. Tällä Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoille tehtävällä tutkimuksella kartoitettiin opintojen pitkittymisen ja keskeyttämisen aiheutta-

via syitä. Saatujen tulosten avulla ammattikorkeakoulu ja sen opiskelijakunta voisivat yhdessä tukea ja edesauttaa opiskelijoiden valmistumista määräajassa. Samalla tutkimuksella pyrittiin löytämään vastauksia siihen, miksi opiskelijat keskeyttävät opintonsa ammattikorkeakoulussamme ja millaisin keinoin opiskelijoita voitaisiin tukea, että he onnistuisivat suorittamaan tutkintonsa loppuun.

Työni ammattikorkeakoulun opiskelijakunnassa vuosina 2007- 2010 lisäsi kiinnostustani opiskelijoiden tukemiseen opintojen eri vaiheissa. Yhtenä vastuualueenani opiskelijakunnassa minulla oli opiskelija- ja opettajatutoroinnin ylläpitäminen ja kehittäminen yhdessä ohjaushenkilöstön kanssa. Tutoroinnin merkitystä muiden tuki- ja ohjauspalveluiden rinnalla pidetään tärkeänä tekijänä opintojen pitkittymisen ja keskeyttämisen vähentämisessä. Tämän tutkimuksen tuloksien avulla halusin lisätä tietopohjaani juuri meidän ammattikorkeakoulumme opiskelijoiden osalta. Lisäksi halusin kehittää niin omaa työkenttääni opiskelijoita palvelevammaksi kuin antaa ammattikorkeakoulun henkilöstölle vinkkejä, miten he voisivat paremmin tukea opiskelijoita niinä kriittisinä hetkinä, jolloin he uudelleen suunnittelevat opintojaan tai miettivät keskeyttämistä.

2 SUOMALAINEN KOULUTUSRAKENNE

Suomalainen koulutus rakenne jakautuu kolmeen toisiaan tarvitsevaan koulutusasteeseen. Nämä koulutusasteet ovat yhdeksänvuotinen perusopetus eli peruskoulu, toinen aste eli yleissivistävä lukiokoulutus tai ammatillinen koulutus, ja korkea-aste eli ammattikorkeakoulu tai yliopisto. Toisella asteella sekä korkea-asteella on mahdollisuus suorittaa tutkintoja myös aikuiskoulutuksen puolella. Pääsääntöisesti koulutusasteelta toiselle voi siirtyä vain suoritettuaan tutkinnon edelliseltä koulutusasteelta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015c.)

Yhdeksänvuotinen perusopetus on ainut aste, missä on koulutusjärjestelmän asettama pakollinen oppivelvollisuus. Toiselle asteelle siirryttäessä nuori voi joko halutessaan lähteä opiskelemaan itselleen ammatin tai suorittamaan lukio-opetuksen yleissivistävää oppimäärää. Jatko-opintojen kannalta katsottuna ei ole väliä suorittaako nuori ammattitutkinnon vai lukio-opinnot. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015c.)

2.1 Korkeakoulutus Suomessa

Suomessa on 24 ammattikorkeakoulua, jotka ovat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alaisia. Nämä ammattikorkeakoulut ovat joko kuntayhtymien tai osakeyhtiöiden ylläpitämiä. Poliisiammattikorkeakoulu toimii sisäministeriön alaisuudessa ja hallinnoltaan itsenäinen Ålands Yrkehögskola Ahvenanmaalla. Yliopistot ovat toinen korkeakoulutusta tarjoava instituutio. Suomessa on 14 yliopistoa, jotka toimivat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alla. Ylläpitomalleiltaan näistä neljästätoista kaksi on säätiölain mukaisia säätiöitä ja loput julkisoikeudellisia laitoksia. Maanpuolustuskorkeakoulu vastaa sotilasalan korkeakoulututkinnoista, ja tämän korkeakoulun toiminta on puolustushallinnon alaisuudessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015a; 2015d.)

Korkea-asteen opetusta antavat Suomessa niin ammattikorkeakoulut kuin yliopistot. Ammattikorkeakouluissa tutkintojen säännönmukaiset suoritusajat vaihtelevat

3,5 – 4,5 vuotta riippuen tutkinnon laajuudesta. Lisäksi opiskelijan on mahdollista suorittaa ylempi ammattikorkeakoulututkinto, niin kutsuttu maisteritutkinto. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen on mahdollista, kun tutkintojen välissä on ehtinyt olla noin kolme vuotta työelämässä. Sen lisäksi, että ammattikorkeakoulut antavat opetusta tutkintoon johtavassa koulutuksessa, kuuluu heille opetusta ja alueen elinkeinoelämää tukeva tutkimus- ja kehittämistyö. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015c.)

Vastaavasti yliopistoissa tutkintojen suoritusajat ovat alemman korkeakoulututkinnon osalta kolme vuotta ja ylemmän tutkinnon osalta kaksi vuotta. Yhteensä laskennallisesti ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen kuluu 5 vuotta. Poikkeuksensa tässä tekevät laajemmat tutkinnot, kuten esimerkiksi lääkäriopinnot. Yliopistoja kutsutaan joko tiedeyliopistoiksi tai taideyliopistoiksi niissä annettavan opetuksen mukaisesti. Molemmissa yliopistoissa voi suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja, lisäksi on mahdollista suorittaa tieteellisiä jatkotutkintoja eli lisensiaatin ja tohtorin tutkintoja. Yliopistojen toimenkuvaan kuuluu osaltaan harjoittaa tieteellistä tutkimusta, joiden tuloksilla pyritään edistämään yhteiskunnallista vaikuttavuutta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015d.)

Korkeakoulukenttää on tarkasteltu kriittisesti viimeisten vuosien aikana. Niin ammattikorkeakoulu- kuin yliopistokentällä on oppilaitoksia yhdistetty, jopa kokonaan lakkautettu, jotta koko maan kattava korkeakouluverkko olisi tuottavampi. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettamat tavoitteet ohjaavat päätöksentekoa tähän suuntaan. Korkeakoulujen pieniä sivuyksiköitä tai -toimipisteitä on lakkautettu ja opetus keskitetty pääkampuksille. Näiden toimenpiteiden toivotaan esimerkiksi nopeuttavan opiskelijoiden läpäisyä opintoista työmarkkinoille. On tutkittu, että pienempiin sivuyksiköihin opiskelijat eivät hakeudu riittävän suurella volyyymilla ja lisäksi heidän työllistymiseensä on liittynyt ongelmia. (Koulutus ja tutkimus vuonna 2011-2016 2012, 43-44.)

Kilpailun ollessa kovaa opiskelijamassasta, halutaan maakuntiin luotavilla osaamiskeskuksilla taata opiskelijoille laadukas opetus. Alueen työmarkkinoille vastaavasti taataan osaavia tekijöitä ja alansa parhaimmistoa. Yhteistyö alueen yrittäjien ja kouluttavan oppilaitoksen kesken on äärimmäisen tärkeää. Ammattikorkeakou-

lujen rooli onkin selkeästi luoda ja tarjota toimialueelleen työelämäyhteyksiä, ja täten edesauttaa tehokkaamman aluekehityksen toteutumista. Vastaavasti yliopistot tarjoavat tieteellistä tutkimusta ja niiden tuloksia. (Koulutus ja tutkimus vuonna 2011-2016 2012, 43-44.)

2.2 Korkeakouluopinnot rahoitusnäkökulmasta

Selvityshenkilöiden vuonna 2010 julkaisemassa tutkimuksessa ammattikorkeakoulujen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistamisesta kerrotaan, että Suomessa on opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnon alla 25 ammattikorkeakoulua, ja niistä 13 on yksityisten, seitsemän kuntayhtymien, neljä kuntien ja yksi säätiön ylläpitämiä oppilaitoksia. Yksityisomisteiset ammattikorkeakoulut ovat pääsääntöisesti osakeyhtiöitä kuten Centria-ammattikorkeakoulu. Osakkeiden pääomistajina ovat yleensä kunnat tai kuntayhtymät, mutta myös eri koulutusyhtymät ovat mukana osakkeenomistajina. Vain viidellä opetus- ja kulttuuriministeriön alaisella korkeakoululla ei ole minkäänlaisia rahoitusyhteyksiä kuntaan. (Salminen & Ylä-Anttila 2010, 15, 22.)

Osakeyhtiöt ammattikorkeakoulujen taustalla ovat yleistyvin omistusmuoto. On täten oletettavaa, että omistajatahot ovat tulevaisuudessa yhä kiinnostuneempia ammattikorkeakoulujen rahoituksesta, ja siitä miten tehokkaimmin sijoitetulle rahalla saisi mahdollisimman hyvän tuoton.

2.2.1 Ammattikorkeakoulun rahoitusnäkökulma

Ammattikorkeakoulujen rahoitus koostuu perusrahoituksesta, hanke- ja tuloksellisuusrahoituksesta sekä ammattikorkeakoulujen yhteisten menojen rahoituksesta. Perusrahoituksen on tarkoitus kattaa ammattikorkeakoulun käyttökustannuksia. Jokaiselle ammattikorkeakouluopiskelijalle on laskettu yksikköhinta, johon perusrahoitus perustuu. Ammattikorkeakouluja rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Kunnat osallistuvat ammattikorkeakoulujen rahoitukseen suhteutetusti asukas-

määrien perusteella, sillä ammattikorkeakoulujen perusrahoitus on osa kuntien valtionosuusjärjestelmää. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015a.)

On selkeitä syitä, miksi korkeakouluissa puhutaan opintojen pitkittymisen ja keskeyttämisen vaikutuksesta rahoitukseen. Ammattikorkeakoulujen rahoituspohja on muuttunut vuodesta 2014 alkaen. Rahoitus koostuu kahdesta päälinjasta, koulutuksesta sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnasta. Koulutus muodostaa 85 % rahoituksesta ja se on pilkottu pienempiin osakokonaisuuksiin. Rahoituksen pääpaino uudessa rahoitusmallissa on valmistuneissa ja läsnäolevissa opiskelijoissa, jotka suorittavat opintonsa riittävällä nopeudella. Tutkinnon suorittaneiden prosentiosuus koko rahoituspohjasta on 46 %. Opiskelijan tulee suorittaa opiskeluvuoden aikana 55 opintopistettä, jotta ammattikorkeakoulu saa rahoituksen. Tämän rahoituksen osuus on 24 %. Koulutuksen alta löytyy myös muita rahoitukseen vaikuttavia mittareita, kuten valmistuneiden opiskelijoiden työllistyminen ja kansainvälistyminen. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan osuus rahoituksesta on 15 %. Tämän rahoituksen alta löytyy muun muassa ylempien ammattikorkeakoulututkintojen suorittaneet ja ulkopuolinen tutkimus- ja kehitys –rahoitus. (Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli 2014.)

Rahoituspohjan muuttuessa pois aloituspaikoista tuloksellisempaan suuntaan, vaaditaan ammattikorkeakouluilta yhä enemmän kiinnostusta yksittäisten opiskelijoiden opintojen etenemiseen. On seurattava, tuettava ja kannustettava opiskelijoita saamaan kasaan vaadittavat opintopisteet, jotta rahoitus pysyy vakaana. Ennen kaikkea oppilaitosten tulisi olla yhä kiinnostuneempia opiskelijoista, joiden opinnot ovat viivästyneet ja/tai uhkaavat keskeytyä.

Vuoden 2009 yksikköhinta Centria-ammattikorkeakoulussa on 7554,18€. Vuonna 2012 yksikköhinta on 8207,56€ ja vuoden 2014 yksikköhinta vastaavasti on 7994,86€. Ammattikorkeakoulujen keskiarvo yksikköhinnalle vuonna 2014 on 7956,48€. Yksikköhinta sisältää arvonlisäveron. (Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän raportit 2015.)

Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen kerää tietoja muun muassa siitä kuinka monta prosenttia ammattikorkeakouluopiskelijoista on suorittanut vaaditun 55

opintopistettä lukuvuoden aikana. Tilastot kertovat, että vuonna 2012 41 % opiskelijoista suoritti vaadittavan 55 opintopistettä, vuonna 2013 vastaava lukema oli 46,2 %. Centria-ammattikorkeakoululla ei näissä tilastoissa ole kehumista, sillä vuoden 2012 lukema oli vain 35,7 % ja vastaavasti vuonna 2013 lukema oli 36,0 %. (Opetushallituksen tilastointipalvelu 2015.)

2.2.2 Ammattikorkeakouluopiskelijan rahoitusnäkökulma

Opintojen pitkittyminen ja keskeytyminen vaikuttaa myös opiskelijan omaan talouteen. Kansaneläkelaitos (KELA) rahoittaa päätoimisen opiskelijan opintoja opintotuella, johon kuuluvat opintoraha, asumislisä ja opintolainan valtioneuvosto. Opintotuen suuruuteen vaikuttavat monet eri tekijät, kuten oma varallisuus ja mahdollisesti vanhempien varallisuus. Kuitenkaan puolison tulot ja omaisuus eivät vaikuta opintotuen määrään. Tässä tutkimuksessa käytämme esimerkkinä yleisintä tapaa saada opintotukea, jolloin kyseessä on itsenäisesti vuokralla asuva yli 20-vuotias ammattikorkeakouluopiskelija. KELA säätelee opiskelijoiden vuosittaista työntekoa tulorajoin. Esimerkiksi opiskelijan käyttäessä vuoden aikana 9 opintotukikuukautta saa hän enimmillään tienata vuoden aikana yhteensä 11 850€ tulojen vaikuttamatta hänen opintotukeensa. (Kansaneläkelaitos 2015b.)

Vuosien aikana on KELA tehnyt muutoksia opintotukeen. Nykypäivänä opintorahan suuruus tarkastetaan vuosittain aina 1.8. ja tarvittaessa tehdään indeksikorotukset. Opintorahan suuruus ammattikorkeakouluopiskelijalla on 301,89€ kuukaudessa, jos opinnot ovat alkaneet ennen 1.8.2014. Mikäli opinnot ovat alkaneet tämän jälkeen, ja kyseessä on ensimmäinen korkeakoulututkinto, on opintorahan suuruus 335,32€. Molemmissa tapauksissa opintoraha on verotettavaa tuloa. Opintoraha myönnetään vain opiskelukuukausille eli pääsääntöisesti syyskuusta toukokuuhun. Kesäajalle opiskelijan on mahdollista hakea kesäopintotukea, kun päätoiminen opiskelu jatkuu. (Kansaneläkelaitos 2015b.)

Opintotuen asumislisä on verotonta tuloa ja määräytyy opiskelijan asumiskustannusten, asunnon omistajuussuhteiden ja mahdollisten asuinkumppaneiden perusteella. Opiskelijan asumiskustannuksilla tarkoitetaan vain vuokraa ja siihen sisälty-

viä maksua, mutta ei erillisiä asumismenoja. On huomioitavaa, että opintotuen asumislisää ei pääsääntöisesti myönnetä esimerkiksi perheelliselle opiskelijalle, joka asuu lapsen kanssa samassa taloudessa, vanhempien luona asuvalle opiskelijalle tai oppilaitoksen ilmaisessa asuntolassa asuvalle. Perheelliset opiskelijat kuuluvat tässä tapauksessa yleisen asumistuen piiriin, joka on suhteessa suurempi kuin opintotuen asumislisä. Yleisen asumistuen kustannuksina huomioidaan asumismuodosta riippuen esimerkiksi vuokra-asunnosta niin vuokra kuin yleiset asumismenot eli sähkö ja vesi. (Kansaneläkelaitos 2015a; 2015b.)

Opintotuen asumislisän myöntämisehtoina ovat pääsääntöisesti samat ehdot kuin opintorahassa. Asumislisä myönnetään vain sellaiseen asuntoon, josta käsin opiskelija tekee korkeakouluopintoja. Suomessa opiskeltaessa opintotuen asumislisän suuruus on 80 % vuokrasopimuksessa mainituista asumiskustannuksista. Kuitenkaan asumismenoja, mitkä ylittävät 252€ kuukaudessa ei oteta asumislisässä huomioon. (Kansaneläkelaitos 2015b.)

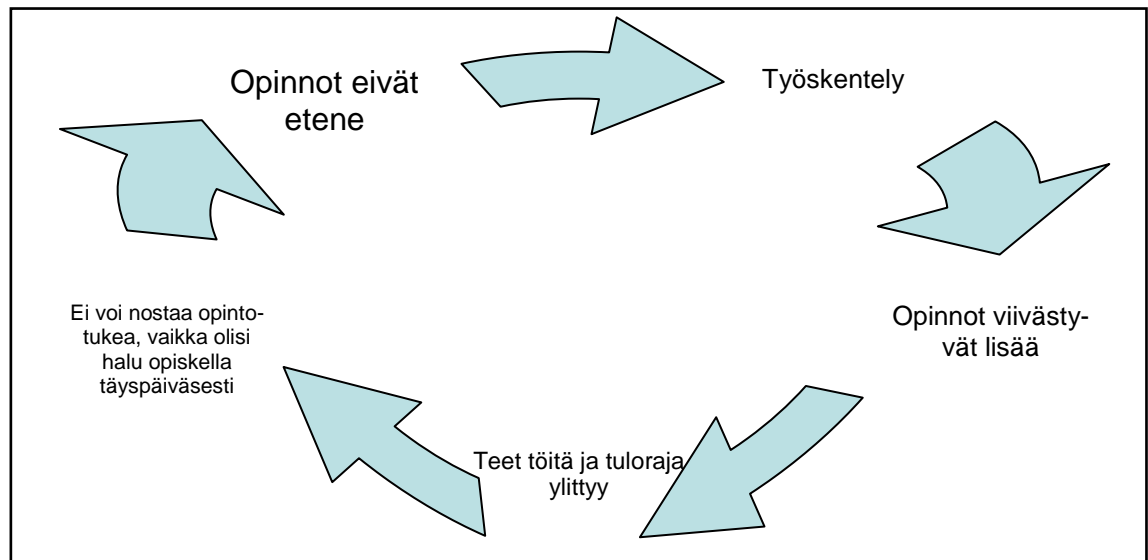
Opintotukeen kuuluvasta valtion opintolainan takauksesta on vuosien saatossa pyritty tekemään yhä houkuttelevampaa tukimuotoa. Tällä pyritään siihen, että opiskelijat eivät työskentelisi opintojen ohessa vaan nostaisivat ennemmin opintolainaa, ja näin ollen keskittyisivät opintoihin täyspäiväisesti. Korkeakouluopiskelija voi nostaa lainaa 400€ jokaista myönnettyä tukikuukautta kohden. KELAn muita tukia ammattikorkeakouluopiskelijalle on ateriatuki, minkä opiskelija saa ruokaillessaan ateriatuetussa ravintolassa. Ateriatukea ei makseta opiskelijalle vaan tuen saa opiskelijaruokalaa ylläpitävä yrittäjä. Tuen suuruus on ateriaa kohden 1,94€. (Kansaneläkelaitos 2015b.)

Opiskelijalle on varattu opiskeluaikalle tietty määrä opintotukikuukausia. Ammattikorkeakouluopiskelijalle, jonka tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä, ja hän on aloittanut opinnot ennen 1.8.2014, enimmäistukiaika on 42 tukikuukautta. Vastavasti 240 opintopisteen tukikuukaudet ovat 46. 1.8.2014 jälkeen aloitetun ensimmäisen ammattikorkeakoulututkinnon opintoihin myönnettävät tukikuukaudet ovat tiukentuneet. 210 opintopisteen laajuiseen tutkintoon myönnetään enimmillään 37 tukikuukautta ja vastaavasti 240 opintopisteen laajuiseen tutkintoon 41 tukikuukautta. (Kansaneläkelaitos 2015b.)

Opiskelija saattaa rahoittaa opintojen aikaista elämistä ja asumista myös säästöjensä avulla, vanhempiensa taloudellisen tuen avulla tai parempituloisen puolisonsa rahoituksen avulla. Opetusministeriön opiskelijatutkimus 2006 on kartoittanut opiskelijoiden keskimääräistä kokonaistuloa kuukaudessa. Tutkimuksen perusteella ammattikorkeakouluopiskelijan kokonaisnettotulot kuukaudessa ovat 700 euroa. Kun tarkastellaan opiskeluvuosittain, tuloero ensimmäisen vuoden ja esimerkiksi kolmannen vuoden opiskelijan välillä on 67 euroa siten, että kolmannen vuoden opiskelija tienaa enemmän. Tämä selittynee lisääntyneellä työssäkäynnillä opintojen edetessä jo pitemmälle. (Viuhko 2006, 35-39.) Vastaava tutkimus vuodelta 2014 paljastaa, että mediaanitulo opiskelijalla oli 900 euroa kuukaudessa. Vastavasti alle 30-vuotiaan keskimääräinen kuukausitulo on vain 768 euroa kuukaudessa. Poiketen aiemmista luvuista, näissä on mukana niin ammattikorkeakoulu- kuin yliopisto-opiskelijat. (Potila 2014, 28-29.)

Elämässä tulee vastaan toisinaan ennalta arvaamattomia tilanteita, joiden seurauksena opinnot eivät etene suunnitellusti. Toisinaan opintojen etenemättömyys taas johtuu vain omasta kiinnostuksen puutteesta. Olipa syy mikä hyvänsä opintojen viivästyessä tulee vastaan ongelmia, jotka väistämättä vaikuttavat opiskelijan talouteen. Opiskelijan nostaessa opintotukea tulee hänen suoriutua opinnoistaan riittävällä nopeudella. KELA ja ammattikorkeakoulun opintotukilautakunta seuraavat suoritusten karttumista vuosittain opintojen edistymisen seurannalla, jonka mukaan opiskelijan tulee suorittaa 5,0 opintopistettä nostettua tukikuukautta kohden. Mikäli opiskelijan opinnot eivät ole edenneet riittävästi, pyydetään opiskelijalta selvitys hänen tilanteestaan. Mikäli selvitystä ei katsota riittävän perustelluksi, joutuu opiskelija palauttamaan opintotukea mahdollisten korkojen kera takaisin KELA:lle. Tämä väistämättä vaikuttaa siihen, että opiskelijan on ansaittava rahoitus opintoihin esimerkiksi työnteolla. (Kansaneläkelaitos 2015b.)

Opiskelijan opintotuen lakattua osittain tai kokonaan joutuu opiskelija turvautumaan työnteekoon selvitäkseen elämässä. On oletettavaa, että tämä vaikuttaa yhdenlaisena oravanpyöränä opintojen etenemiseen. Kuviossa 1 on kuvattu opiskelijan oravanpyörä.

KUVIO 1. Opiskelijan oravanpyörä

Aloilla missä ammattitaitoisista työntekijöistä on toisinaan pulaa, uhkana on, että opiskelija halutaan työelämään mukaan jo ennen kuin hän on saanut tutkintonsa valmiiksi. Kuten edellä todettiin, on vaarana että opinnot pitkittyvät työssäkäynnistä johtuen. Tästä on seurauksena se, että opiskelija ei saa tutkintoa valmiiksi ja hänen palkkauksensa ei tule olemaan samalla tasolla kuin henkilöllä, joka on valmistunut. Jo työehtosopimuksissa on säädetty eri aloille palkkataulukot, joissa huomioidaan työntekijöiden suoritetut tutkinnot. Taloudellisesti pitkällä aikavälillä tämä tietää henkilölle rahallista menetystä ja hankaloittaa etenemistä uralla. (Hakala 2012, 7; Työehtosopimukset 2015.)

2.3 Opintojen rakenne Centria-ammattikorkeakoulussa

Tämän tutkimuksen kohderyhmänä olevassa Centria-ammattikorkeakoulussa kuten muissakin ammattikorkeakouluissa opinnot rakentuvat perus-, ammatti- ja vapaasti valittavista opinnoista sekä opinnäytetyöstä ja harjoitteluista. Vapaasti valittavien opintojen laajuus on pääsääntöisesti 15 opintopistettä, opinnäytetyö niin ikään 15 opintopistettä ja harjoittelujen osuus vaihtelee koulutusalaan riippuen 30 opintopisteestä 85 opintopisteeseen. (Centria-ammattikorkeakoulun opetussuunnitelma 2015.)

Ammattikorkeakoulun opetussuunnitelman ja saamansa ohjauksen perusteella opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (Centria-ammattikorkeakoulun tutkintosääntö 2012). Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) tukee opiskelijan opintojen suunnittelemista ja etenemistä. HOPSin avulla opiskelija rakentaa opintojaan niin, että ne tukevat hänen tarpeitaan ajatellen työelämään siirtymistä. HOPSin laatimisen tarkoituksena on taata opiskelijalle mielekäs opiskelut sisältö. HOPSin riittävä päivittäminen opintojen edetessä edesauttaa opiskelijaa valmistumaan ajallaan. HOPSin merkitys korostuu erityisesti siinä vaiheessa, kun opiskelijalle tulee ongelmia opintojensa kanssa syystä tai toisesta ja opiskelija haluaa saada kiinni opiskelurytmistään.

On tärkeä ymmärtää ammattikorkeakoulussa suoritettavien opintojen laajuus ja vaativuus. Ammattikorkeakoulussa opinnot mitoitetaan lukuvuotta kohden sellaisiksi, että ne eivät kuormita opiskelijoita liiaksi. Ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määritellään, että opiskelijan tulee voida suorittaa lukuvuoden aikana 60 opintopistettä ja tähän vaaditaan keskimäärin 1600 tunnin työpanos. Näin ollen yhden opintopisteen suorittamiseen on varattu aikaa 26,7 tuntia. (Centria-ammattikorkeakoulun tutkintosääntö 2012.)

3 MIKSI KOULUTUKSEEN HAKEUDUTAAN?

Opiskelijan hakeutuessa opiskelemaan ammattikorkeakouluun löytyy taustalta erilaisia syitä. Joku haluaa opiskelemaan unelmiensa ammattiin, toista ei motivoi yliopisto-opiskelu ja kolmas jättäisi hakematta lainkaan jatkokoulutukseen. Myös yhteiskunta tuo tähän oman näkemyksensä ja tahtonsa.

3.1 Koulutuspoliittiset näkemykset ja työmarkkinoiden asettamat haasteet hakuvaiheessa

Vuosien aikana on puhuttu mediassa sekä kahvipöytäkeskusteluissa tarpeesta saada koulutettua työvoimaa mahdollisimman nopeasti oppilaitoksista työelämään, ja samanaikaisesti on tarpeena siirtää eläkeikää muutamalla vuodella eteenpäin. Nämä yhteiskunnalliset tarpeet ja pyrkimykset vaikuttavat koulutuspoliittisiin päätöksiin ja sitä kautta aloituspaikkojen jakautumiseen eri koulutusalojen kesken. Vuosittaisista hakijaluvuista voidaan todeta, että ihmiset hakeutuvat epätasaisesti eri koulutusaloille. AMKOTA-tilastoista selviää, että nuorten koulutukseen vuonna 2009 esimerkiksi tekniikan ja liikenteen alalle haki vähän yli 20 000, kun vastaavasti sosiaali- ja terveysalalle haki yli 31 000 (Opetusministeriön tilasto 2010). Kuitenkin aloituspaikkoja tekniikan ja liikenteen alalle on suhteessa enemmän kuin sosiaali- ja terveysalalle. Vertailuksi todettakoon, että Centria-ammattikorkeakoulussa oli vuonna 2011 kirjattuna tekniikan ja liikenteen alalle 280 aloituspaikkaa. Vastaavasti sosiaali- ja terveysalalle vain 90 aloituspaikkaa. Yksilön henkilökohtaiset tavoitteet vaikuttavat hakeutumiseen, ja valitettavasti näihin syihin yleensä ei koulutuspoliittisilla päätöksillä voida vaikuttaa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuspoliittisilla linjauksilla kehitetään ammattikorkeakoulukenttää vastaamaan yhä paremmin työvoiman tarpeeseen. Yksi keino tähän ohjailuun ja päätöksenteon helpottamiseen on ennakointi. Työvoiman tarpeen ennakointi on monessa suhteessa tarpeellista ja tärkeää, sillä tällä perusteella tehtyjen päätösten tulokset näkyvät vasta 5-8 vuoden päästä työvoiman määrässä eri aloilla. Pelkkä ennakointi ei riitä, sillä hakijat pitäisi pystyä ohjaamaan

niille aloille, joissa työvoiman tarpeen arvioidaan olevan suurin kymmenen vuoden kuluttua. Tällöin järjestelmä toimisi moitteettomasti. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015a; Vuorinen & Valkonen 2003, 29.)

Puhuttaessa lukion oppimäärän suorittaneiden jatko-opiskelumahdollisuuksista ja hakeutumisesta korkea-asteen koulutukseen, vilahtaa keskusteluissa puhekielen termi pakkohaku. Pakkohausta puhuttaessa tarkoitetaan työttömyysturvalaissa olevaa säännöstä, jonka mukaan alle 25-vuotiaan nuoren, jolla ei ole ammattitutkintoa, tulee hakeutua koulutukseen tai esimerkiksi työharjoitteluun työvoimapolitiisena toimenpiteenä. Ellei nuori hakeudu koulutukseen tai työharjoitteluun, häneltä voidaan evätä työmarkkinatuki. Koska nuoret eivät halua menettää työmarkkinatukea vain koulutukseen hakemattomuuden takia, he hakeutuvat ammattikorkeakoulutukseen niin sanotusti pakon edessä. Nuoren hakeutuminen vain yliopistoihin ei riitä vaan hänen tulee hakea opiskelemaan myös ammattikorkeakouluun. Pääsääntöisesti tällaisten nuorten haut eivät johda koulutuspaikan saantiin, sillä koulutukseen haluamattomat nuoret osaavat pyrkiä sellaisille koulutusaloille, joihin on vaikea päästä. (Työttömyysturvalaki 2012; Lerkkanen 2002, 37.)

3.2 Motivaation eri muodot opiskelupaikan valinnan taustalla

Opiskelijajärjestöjen tutkimussäätiö Otuksen vuonna 2010 tekemästä tutkimuksesta käy ilmi, että hakijaa opiskelupaikan valinnassa motivoi pääsääntöisesti kiinnostus alaa kohtaan ja se kuinka kiinnostavia työtehtäviä on tarjolla. Lisäksi oma soveltuvuus alalle ja tarjolla oleviin työtehtäviin synnyttää motivaatiota. Aikuis- ja ylemmän tason AMK-opiskelijoiden hakeutumisorientaatiot poikkeavat hieman nuorten hakeutumisesta. Heille on alalta kertynyt jo työkokemusta, mikä ohjaa selkeämpään hakeutumiseen juuri tietyille alalle. Myös Vuorisen ja Valkosen tekemässä tutkimuksessa on saatu samanlaisia tutkimustuloksia. Heidän tutkimuksestaan selviää yksityiskohtaisemmin se, että palkkataso tai arvostukseen liittyvät statussytyt eivät ole ratkaiseva valintaa tehdessä. (Lavikainen 2010, 35-36; Vuorinen & Valkonen 2003, 75-78.)

Molemmista tutkimuksista käy ilmi myös muita mielenkiintoisia yhtymäkohtia liittyen nuoren opiskelupaikkavalintaan. Vanhempien koulutustaustalla on merkitystä hakuvaiheessa. Akateemisten perheiden jälkikasvu hakeutuu todennäköisimmin yliopistoon opiskelemaan kuin ammattikorkeakouluun. Vaikka nuoren lukiomenestys olisi heikko ja pääsyedellytyksiä ei olisi, pyrkii hän silti ensisijaisesti yliopistopintoihin. Vastaavasti ammatillisen koulutuksen tutkinnon suorittaneista hieman yli puolet tähtää ensisijaisesti ammattikorkeakoulututkintoon. Lisäksi perheen sosiaalisen aseman katsotaan edistävän nuorten menestystä opinnoissa. (Vuorinen & Valkonen 2003, 32, 68-70.)

4 SYITÄ OPINTOJEN VIIVÄSTYMISEEN JA KESKEYTTÄMISEEN

Hakeuduttaessa ammattikorkeakouluopintoihin ei tutkinnon pitkittäminen tai keskeyttäminen ole hakijalla mielessä. Valitettavasti erilaiset syyt ajavat opiskelijoita pidentämään tai keskeyttämään opintojaan. Ammattikorkeakoulu pyrkii opiskelija-valinnoillaan ehkäisemään mahdollisia keskeytyksiä, sillä oppilaitos luonnollisesti haluaa sisälle hyviä ja sopivia opiskelijoita. (Vuorinen 2001, 19.)

Opintojen keskeyttämistä on hyvä tutkia eri näkökulmista, sillä keskeyttämisellä on erilainen vaikutus oppilaitokselle kuin opiskelijalle. Opintojen keskeyttäminen vaikuttaa myös yhteiskuntaan. Hakuvaiheessa oppilaitos pyrkii saamaan opiskelijoikseen henkilöitä joilla on riittävät opiskelukyvyyt ja -edellytykset, riittävä motivaatio ja sitoutuminen suorittamaan tutkinto loppuun asti. Mikäli valinta ei täysin onnistu, on lopputuloksena opiskelijahävikki. Oppilaitokselle tästä koituu niin rahallista menetystä kuin resurssien tuhlaamista. Samanlainen vaikutus opiskelijan keskeytyksellä on koulutusjärjestelmälle. Opiskelijalle itselleen opintojen keskeyttäminen voi joissain tilanteissa olla myönteinen asia. Tällöin puhutaan tilanteesta jossa alkuperäinen koulutusala on osoittautunut vääräksi. Tällöin yksilön oma motivaatio uutta tutkintoa kohtaan saattaa olla parempi. (Vuorinen 2001, 19-21.)

Opintojen viivästyminen ja keskeytyminen ovat yhteiskunnallinen ja yksilöllinen ongelma. Jo Matti Vanhasen toinen hallitus jätti ennen joulua vuonna 2007 eduskunnalle koulutuspoliittisen kehityssuunnitelman. Siinä yhtenä huolena oli korkeakouluopintojen viivästyminen ja keskeytymisen uhka. Yhteiskunnallisesti kyse oli viime kädessä veromaksajien rahojen käytöstä, sillä jokainen viivästynyt ja keskeytynyt tutkinto tietää rahoituksen tuhlaamista. Yksilön tasolla on syytä huolestua syrjäytymisen vaarasta niiden opiskelijoiden suhteen jotka eivät valmistu, he eivät välttämättä pääse työelämään mukaan tai vaarantavat urakehityksensä. (Hakala 2012, 7-8.)

4.1 Syyt opintojen keskeyttämisen taustalla

Vuorisen artikkelin tutkimus pohjautuu ammattikorkeakoulun koulutusalojohtajien antamiin tietoihin. Sieltä suurimmiksi keskeyttämisen syiksi nousivat töihin meno, siirtyminen yliopistoon, väärä alavalinta ja motivaation puute. Keskeyttämisen syitä oli useita, mikä osaltaan kertoo siitä, että mitään yksiselitteistä vastausta ei voida keskeyttämisten syistä antaa. Monet vastaajat pitivät motivaation puutetta yhtenä keskeisemmistä syistä. Erityisesti tekniikan alalla tämä on iso ongelma. Hallinnon ja kaupan alalla opintojen keskeyttämiseen johtavia syitä ovat selkeimmin työhön meno ja yliopistoon hakeutuminen. Etenkin opintojen loppuvaiheessa työelämään uppoudutaan niin, että opinnot uhkaavat jäädä roikkumaan. Sosiaali-, terveys- ja kulttuurialat poikkeavat keskeyttämisten syiden suhteen siinä, että selkeää syytä keskeyttämiselle ei pystytä antamaan. Näillä naisvaltaisilla aloilla syitä ovat poikkeuksellisesti äitiyslomat, hoitovapaat sekä kumppanin mukana paikkakunnalta poismuutto ja tätä kautta oppilaitoksen vaihto. Sosiaali- ja terveysalalla tutkinnon valmiiksi saaminen on pääsääntöisesti edellytys työpaikan saannille, joten tästä syystä opinnot viedään päätökseen ennen lopullista työelämään siirtymistä. (Vuorinen 2001, 20-27.)

Tampereen ammattikorkeakoulussa tehdyssä tutkimuksessa suurimmaksi opintojen keskeyttämisen syyksi on nostettu työelämään siirtyminen. Huomioitavaa on, että tässä tutkimuksessa keskeyttäneeksi lasketaan myös poissaolevat opiskelijat. Tästä syystä toiseksi yleisin keskeyttämisen syy on armeijaan lähtö. Kolmanneksi yleisimmiksi syiksi nousivat perhesyyt ja muut syyt, joihin luetaan muun muassa motivaatio-ongelmat. Tutkittaessa pelkästään oppilaitoksesta eronneiden syitä, nousee siirtyminen yliopisto-opintoihin syiden kärkipäähän. Niillä, joilla opinto-oikeus on päättynyt, näkyy suurimpana syynä tilastossa parisuhde/perhe ja työsäkäynti. On hyvä muistaa, että keskeyttäminen ei kuitenkaan ole hetken mielijohde, vaan tarkan harkinnan ja toisinaan myös useamman muuttujan yhteentörmäys ja summa. Yksilö pystyy hyvinkin tarkasti määrittelemään hetken, jolloin lopullinen päätös keskeyttämisestä syntyi. (Penttilä 2008, 48-52.)

Kysyttiinpä keskeytyksen syitä sitten opiskelijalta tai oppilaitoksen edustajalta, tul- laan osaltaan samaan lopputulokseen. Työssäkäynti tai työelämään liian varhain

siirtyminen on suurin uhka opintojen keskeyttämiselle. Myös siirtyminen yliopisto-opintoihin on molemmissa tutkimustuloksissa nähtävillä.

4.2 Syitä opintojen pitkittymiseen ja valmistumisen viivästymiseen

Opintojen pitkittymiseen johtavia syitä on viime vuosina alettu selvittää yhä enenevässä määrin. Opintojen pitkittymisen kannalta yhtenä avainsanana voidaan pitää opiskelumotivaatiota. Opiskelumotivaatio vaikuttaa opintojen etenemisen tahtiin, ja siitä aiheutuvaan mahdolliseen viiveeseen. Heikkoon opiskelumotivaatioon voivat vaikuttaa esimerkiksi tyytyminen toissijaiseen opiskelupaikkaan. Myös liian tiukat tavoitteet ja niissä epäonnistuminen vaikuttavat opiskelumotivaatioon. (Juurakko, Leppinen, Lusa, Mäkelä & Paakkanen 2012.)

Muutamissa opintojen keskeyttämistä käsittelevässä artikkelissa on sivuttu myös syitä opintojen pitkittymiselle. Ajan hengen ollessa hyvinkin itseohjautuvuuteen kannustava, on opiskelijoilla palautteen perusteella selkeä tarve ohjaukseen. Henkilökohtainen opetussuunnitelma, ohjauskeskustelut ja muut opiskelua tukevat toimenpiteet antavat opiskelijalle olon siitä, että hän voi itse vaikuttaa opintojensa kulkuun ja tahtiin. Näillä toimenpiteillä opiskelija sitoutetaan ja motivoidaan kiinni opintoihin. Lisäksi opiskelijalle luodaan lähtökohdat suorittaa tutkinto omassa tahdissaan, ja vältetään tahattomat opintojen pitkittymiset. Luonnollisesti henkilöke-mialla on merkittävä rooli opintojen edistymisen kannalta, koska työtä tehdään henkilökohtaisella opiskelija-opettaja tasolla. Lisäksi opiskelumuonteisella ja kannustavalla ilmapiirillä on nähty olevan positiivisia vaikutuksia opintojen etenemiseen aikataulussa. (Hietala & Nikkanen 2001, 71-73.)

Tuorein aiheesta tehty väitöstutkimus osaltaan selittää syitä tähän. Helsingin ammattikorkeakouluun tehdystä tutkimuksesta ei löydy selkeitä yksiselitteisiä syitä sille, miksi opiskelijan opinnot venyvät. Huomattavaa on kuitenkin se, että opiskelija, joka oli ilmoittautunut poissaolevaksi koki saavansa enemmän uraohjausta kuin sellainen opiskelija, joka oli koko ajan läsnä. Opiskelija, jolla oli keskiverto kiinnostus opiskeltavaa alaa kohtaa, osallistui lähiopetukseen aktiivisemmin kuin sellainen opiskelija, joka ilmoitti kiinnostuksen todella suureksi tai todella vähäiseksi.

Suurimmaksi tilapäisten poissaolojen syyksi vastaajat kertoivat työnteon. Myös opiskelijatutkimus 2010 vastausten mukaan käynti ansiotyössä vaikutti opintojen etenemiseen. (Kalima 2011, 113-114.)

Kuten yllä on kerrottu, on työssäkäynti osoittautunut merkittäväksi tekijäksi opintojen venyessä. Kaliman tutkimuksen toisena syynä opinnoista poissaolemiseen ja sitä kautta pitkittymiseen oli opetukseen ja opetusjärjestelyihin liittyvät tekijät. (Kalima 2011, 115.) Opetusjärjestelyillä on vaikutuksensa myös opiskelijan yleiseen motivaatiotasoon. Uskon tämän heikentyneen motivaatiotason vaikuttavan myös opintojen etenemiseen.

Centria-ammattikorkeakoulun valmistumishautomon loppuraportissa tarkastellaan syitä opintojen pitkittymiselle. Artikkelissa nousevat esille tutut teemat, kuten ohjauksen puute, työelämään siirtyminen ja ensimmäisten vuosien suorittamattomat opintojaksot, etenkin teknisten alojen perusopinnoissa. Ohjauksen puutteen osalta kriittiseksi kohdaksi koetaan opintojen loppupuolen vähäinen ohjaus. Opinnäytetyön tekeminen koetaan haastavaksi. Tällöin puutteellinen ohjaus saattaa merkitä viivästymistä valmistumiseen ja pahimmassa tapauksessa estää valmistumisen kokonaan. Ohjauksen lisäämisestä opinnäytetyön tekemisen aikaan ei kuitenkaan olisi iso taloudellinen sijoitus. Opiskelijat lähinnä kaipaavat vain henkilöä, joka luo uskoa hänen tekemiseensä. Opintojen viivästyessä ja lähiopetuksen loppuessa opiskelija helposti vierottuu oppilaitoksesta sillä seurauksella, että opinnot jäävät helposti roikkumaan. Kokonaisvaltaisella ohjauksella saataisiin tämä kierre katkaistua ja opiskelijat valmistumaan kohtuullisemmilla ajoilla. (Hakala 2012, 8-9.)

Ammattikorkeakoulun hakumainonnalla on merkittävä rooli motivaation synnyssä. Hakuvaiheessa opiskelija luo itselleen mielikuvan oppilaitoksesta, koulutusohjelmasta ja tulevaisuuden työtehtävistä. Mikäli mielikuvissa on ristiriitoja realistisen opiskelupaikan kanssa, voi lopputuloksena olla opintojen pitkittyminen ja keskeytyminen. (Vuorinen 2001, 29-30.) Ensimmäisinä opiskelupäivinä, viikkoina ja kuukausina opinto-ohjauksen rooli korostuu. Opiskelijoille voidaan luoda pohja myöhempiä opiskeluvuosia varten, ja etenkin niitä hetkiä varten kun opinnoissa jäädään jälkeen. Oppilaitoksen ohjaushenkilöstön olisi hyvä muistuttaa pidemmälle

opinnoissa ehtineitä opiskelijoita henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tärkeydestä valmistumisen saavuttamiseksi. (Hietala & Nikkanen 2001, 71-75.)

4.3 Yhteishaun luonne ja muutos

Suurimmalla osalla nuorista on tavoitteita ja suunnitelmia opiskelupaikan suhteen, mutta aina hakijan suunnitelmat eivät toteudu. Opiskelupaikkahaut muistuttavat yhä useammin strategista ja taktista peliä kuin tasa-arvoista hakemista. Yhteiskunnan ohjausjärjestelmät rajaavat hakijoita esimerkiksi heidän vahvojen koulutustaustojensa mukaan. Näin ollen osa hakijoista, erityisen vahvan taustan omaavat, pääsevät siihen koulutukseen mihin haluavat ja osa joutuu tyytymään muihin koulutuspaikkoihin. (Vuorinen & Valkonen 2003, 31.)

Keväällä 2001 ammattikorkeakoulutukseen hakeutui ensimmäisellä hakusijalla kolmannes tutkimukseen vastanneista. Sekä yliopistoon että ammattikorkeakouluihin yhtä aikaisesti haki 40 % tutkimukseen vastanneista, mikä osaltaan kertoo siitä, että hakijat näillä toimillaan varmistavat pääsytensä edes johonkin opiskelemaan. Hakijajoukon ollessa suurimmalta osalta ylioppilaita painottui hakijoiden keskuudessa enemmän toive päästä opiskelemaan yliopistoon. (Vuorinen & Valkonen 2003, 47-48.)

Yhteishaku on vuosien saatossa muuttunut siten, että aiemmin molempiin korkeakouluihin erikseen hakemisen sijasta, opiskelija joutuu laittamaan ammattikorkeakoulun ja yliopiston hakutoiveet samaan kaavakkeeseen siihen järjestykseen mihin toivoisi ensisijaisesti pääsevänsä opiskelemaan. Hakija joutuu näin ollen yhä tarkemmin jo hakuvaiheessa miettimään todellisia kiinnostuksen kohteitaan. Ensimmäisen kerran syksyn 2014 yhteishaussa ensimmäistä opiskelupaikkaa hakeneille oli korkeakoulujen mahdollista varata kiintiöt aloituspaikoista. Jatkossakin oppilaitoksia kehoitetaan luomaan riittävät kiintiöt ensimmäistä kertaa hakeville. Tällä pyritään alentamaan korkeakouluopiskelijan aloitusikää. Varsinaisena päämääränä on saada korkeakoulutetut henkilöt nopeammin työmarkkinoille, ja kohentaa samalla työllisyysastetta. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015d.)

4.4 Hakutoivejärjestys ja sen vaikutus keskeyttämiseen

Ammattikorkeakouluun hakeudutaan joko lukion päättötodistuksella tai ammatillisella tutkinnolla. Hakutoiveita tehtäessä on selkeästi nähtävissä ero näiden kahden hakijaryhmän välillä. Hakijat voidaan jakaa karkeasti ammatti- ja opiskelusuuntautuneisiin. Ammattisuuntautuneilla haku tapahtuu vain muutamaankoulutukseen, jotka pääsääntöisesti ovat linjassa aiemman tutkinnon kanssa. Opiskelusuuntautuneet eli lukiopohjaisen koulutuksen suorittaneet vastaavasti hakeutuvat useampaan opiskelupaikkaan varmistaakseen pääsyn edes johonkin opiskelupaikkaan. (Kouvo, Stenström, Virolainen & Vuorinen-Lampinen 2011, 36; Vuorinen & Valkonen 2003, 33.)

Vuorisen & Valkosen vuonna 2003 tekemän seurantatutkimuksen mukaan 19 % hakijoista vaihtaa koulutustoivettaan jo hakuvaiheessa, koska monet hakijat toteavat mahdottomaksi pääsemisensä haluamallensa alalle. Vastaajat kertoivat hakeutuvansa jollekin toiselle alalle, joka on lähellä alkuperäistä suunnitelmaa. Tutkimuksesta ilmenee myös se, että yliopiston puolelle haettaessa näin tapahtuu useammin kuin ammattikorkeakouluun haettaessa. Vaihdettaessa yliopistokoulutuksesta ammattikorkeakoulutukseen ala on pääsääntöisesti sama tai lähiala hakijan ideaalitoiveen kanssa. (Vuorinen & Valkonen 2005, 22-25, 134.)

Penttilän (2008) tekemän tutkimuksen mukaan Tampereen ammattikorkeakoulussa opintonsa keskeyttäneiden opiskelijoiden hakujärjestyksellä ei koeta olevan erityistä vaikutusta keskeyttämiseen. Useat tutkimukseen vastanneet olivat hakeutuneet Tampereen ammattikorkeakouluun ensimmäisellä hakusijalla, mutta myös yliopiston puolelle ikään kuin varmistaakseen edes jonkun opiskelupaikan. Penttilä viittaa tutkimuksessaan Hämeen ammattikorkeakoulussa tehtyyn tutkimukseen, jossa tulokset ovat hyvin samankaltaiset. (Penttilä 2008, 25-26)

Opiskelijan voidessa hakea useampaan paikkaan yhtä aikaa varmistaakseen paikkansa jossain oppilaitoksessa, voidaan sen katsoa heikentävän motivoitumista opiskelupaikkaa kohtaan. Kun tulevista yhteishauista poistuu monen opiskelupai-

kan saamisen mahdollisuus, joutuvat hakijat jo hakuvaiheessa orientoitumaan mahdollisen opiskelupaikan hyväksymiseen ja opintojen suorittamiseen.

4.5 Perheen ja oman toiminnan vaikutus valintoihin

Tutkimustuloksissa nostetaan esille kotitaustan vaikutus koulutukseen hakeutumisessa. Kuusisen tekemän tutkimuksen mukaan vanhempien korkealla koulutuksella voi olla vaikutusta lapsen menestymiseen koulussa jopa enemmän kuin lahjakkuudella. Kotitaustalla on tutkitusti merkitystä myös siihen, missä nuori jatkaa opintojaan peruskoulun jälkeen. Perheen sosiaalisella asemalla katsotaan olevan vaikutusta kaikissa koulutusvaiheissa, sillä lapset ja nuoret omaksuvat jo kotona taitoja, valmiuksia ja asenteita, jotka edesauttavat kouluttautumisessa. Juuri opintojen taitekohdissa koulutetut vanhemmat ohjaavat nuoriaan oikeanlaisiin valintoihin ja kannustavat kohti korkeampia päämääriä. On kuitenkin mahdollista, että perhe-taustasta riippumatta on mahdollista saavuttaa korkea sosioekonominen asema riittäväällä ammatillisella kunnianhimmolla. (Kuusinen 1992, 49-54; Virolainen & Valkonen 2012, 125.)

Ammattikorkeakoulukenttä on kokenut vuosien saatossa muutoksia. Ammattikorkeakouluverkkoa on tiivistetty kasvukeskusten ympärille. Lisäksi opetusta antavia yksiköitä on alueellisesti keskitetty siten, että kaikkialla ei ole jokaista koulutus-alaa tarjolla. Rakenteellinen yksilöityminen saattaa hakijat eriarvoiseen asemaan, koska kaikilla ei ole valmiuksia muuttaa toisen asteen opintojen päätyttyä uudelle opiskelupaikkakunnalle opintojen vuoksi. Näissä tilanteissa opiskelija joutuu hakemaan sellaiselle alalle, mikä ei välttämättä täysin motivoi opiskelemaan. Nuoren rakenteellinen yksilöityminen näkyy opiskelupaikkavalinnoissa myös siten, että nuori ei välttämättä hae mihinkään opiskelemaan perheveloitteiden tai harrastusten vuoksi. Nuoren ympärillä olevat ihmiset vaikuttavat opiskelupaikkavalintaan joko negatiivisesti tai positiivisesti. Vanhempien ehdotukset tai kavereiden kertomukset opiskelupaikoista luovat mielikuvan nuoren mieleen, vaikuttaen mahdollisesti virheellisesti valintoihin. Tällöin puhutaan yksilön itse rajoittavan mahdollisuuksiaan. (Virolainen & Valkonen 2012, 157-158.)

4.6 Olemassa olevat tukitoimet opiskelijan arjessa

Tässä alaluvussa tarkastelemme Centria-ammattikorkeakoulun jo olemassa olevia ohjaus- ja tukipalveluita lyhyesti. Ohjaus- ja tukipalvelut ovat opiskelijan arjessa tärkeitä palveluita, jotta opinnot etenevät tavoitellussa ajassa. Ohjaus- ja tukipalveluita järjestetään jokaisessa yksikössä sekä lisäksi osa palveluista keskitetysti keskusyksikön opintotoimistosta. (Centria-ammattikorkeakoulu 2015.)

Yksiköiden ohjaus- ja tukipalvelut, josta käytetään nimitystä opintotoimistot, palvelevat opiskelijoita aina opintojen aloituksesta valmistumiseen asti. Opintotoimistossa hoidetaan muun muassa seuraavia asioita: opiskelijoiden ohjaus ja neuvonta, koulutustarjonta, opintososiaaliset edut, opiskelijavalinta, tutkintotodistukset ja muut opiskelijatodistukset. Centria-ammattikorkeakoulussa on käytössä internet-pohjainen oppimisportaali, mihin on koottu opiskelijan tuki- ja ohjauspalveluiden kannalta oleellinen tieto. Palvelu on käytettävissä ympäri vuorokauden. (Centria-ammattikorkeakoulun oppimisportaali 2015.)

Jokaisessa yksikössä on vähintään yksi opinto-ohjaaja, joka huolehtii koulutusalansa opinto-ohjauksesta. Pienissä yksiköissä tätä ohjausta suoritetaan opetustyön ohessa. Opinto-ohjaus on lähtökohtaisesti ennakoivaa, järjestelmällistä, monipuolista ja tavoitteellista. Opinto-ohjauksen päätavoitteena on tukea opiskelijan itseohjautuvuutta, taata opintojen sujuva eteneminen, tutkinnon suorittaminen määräajassa ja tukea ammatillisessa kasvussa. Opinto-ohjauksen tavoitteena on lisäksi kirkastaa opiskelijalle ajatus omasta vastuusta, niin opintojen etenemissä kuin urasuunnitelman luomisessa. Opinto-ohjaukseen osallistuu koko ammattikorkeakoulun henkilökunta sekä opiskelutoverit vertaistutorjärjestelmän kautta. Opinto-ohjauksessa jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma. Opintojen alkaessa, osana opintojen ohjausta, nimetään jokaiselle ryhmälle opettajatutor, joka järjestää niin ryhmä- kuin yksilötapaamisia läpi opintojen. Opettajatutorien kanssa käydään tarvittavat ohjauskeskustelut, joissa paneudutaan syvällisemmin muun muassa opiskelijan urasuunnitelmiin ja ammatilliseen kehittymiseen. Opettajatutorit vastaavat opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman

luomisesta ja toteutumisesta yhdessä opiskelijan kanssa. (Opinto-opas 2009; Centria-ammattikorkeakoulun oppimisportaali 2015.)

Ammattikorkeakoululla on käytössä muitakin tukitoimia opiskelijan arjen keskelle. Opiskelijat voivat tarvittaessa kääntyä opintopsykologin palveluiden puoleen. Opintopsykologin luokse opiskelija voi hakeutua esimerkiksi henkilökohtaisen kriisin kohdatessa, ammatillisen osaamisen horjuessa tai kun oikea opiskeluala mietityttää. Opintopsykologi työskentelee täyspäiväisesti opiskelijoita varten. Kokkolassa ja Ylivieskassa opiskelijoita palvelevat oppilaitospastorit. Oppilaitospastorit ovat seurakuntien nimeämiä työntekijöitä, jotka ovat opiskelijoiden ja oppilaitosten käytävissä. Opiskeluterveydenhuolto palvelee opiskelijoita terveydenhuollollisissa kysymyksissä ennalta ehkäisevästi. Hyvinvointitiimeissä ovat edustajat kaikista näistä tukipalvelun muodoista. Lisäksi opiskelijakunta on nimennyt edustajansa. (Centria-ammattikorkeakoulun oppimisportaali 2015.)

Centria-ammattikorkeakoululla toteutettiin vuosina 2009-2012 Valmistumishautomohanke, jonka tavoitteena oli saada yliaikaiset opiskelijat valmistumaan. Hankkeen keskeisin toiminta oli tarjota tukitoimia opiskelijoille, joiden opinnot olivat miltei valmiit tai jotka tarvitsevat lisää ohjausta keskeneräisten oppinäytetöiden kanssa. Hankkeen toimintatavat olivat niin yksilö- kuin ryhmäkeskustelut. Yksilökeskusteluissa laadittiin väli- ja päätavoitteet opintojen loppuunsaattamiselle yhdessä ohjaavien opettajien ja opiskelijan kanssa. Toinen hankkeen iso kädenojennus opiskelijoita kohtaan oli haastavien opintojaksojen uudelleen tarjoaminen, jotta opiskelijat saisivat puuttuvat kurssit suoritettua. Ylivieskassa ja Kokkolassa järjestettiin keväällä 2010 hankkeen puitteissa Tutkinto valmiiksi -ryhmiä, joissa opiskelijat saivat keskustella ammattilaisten kanssa valittujen teemojen ympärillä. (Hakala 2012, 10-14.) Tämä toimintamalli jäi elämään, viimeksi keväällä 2015 aloitti Ylivieskassa uusi ryhmä.

5 KIRKKO OPISKELIJOIDEN ARJESSA

Suomen evankelis-luterilainen kirkko haluaa elää jokaisen arjessa päivittäin. Kirkon palveluita saavat käyttää kuka tahansa, sunnuntaimessuun mentäessä ei tarvitse esittää jäsenkorttia päästäkseen sisälle. Kirkko työntekijöidensä kautta kohtaa seurakuntalaisia erilaisten työalojen ja -muotojen kautta. Työalat tavoittavat seurakuntalaiset aina vauvoista eläkeläisiin asti. Kirkon työntekijät osaltaan haluavat tukea kansalaisia elämässä niin ilon kuin surun hetkellä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2015.)

5.1 Kirkon tekemä oppilaitostyö

Kirkon oppilaitostyöllä tarkoitetaan kirkon yhteistyössä oppilaitoksen kanssa tekemää kasvatustyötä, jonka piiriin kuuluvat henkilöt aina esikoululaisista yliopistopiskelijoihin asti. Kirkon tekemään oppilaitostyöhön vaikuttavat monet vuosien saatossa muodostuneet näkökulmat, mitkä luovat tehtävälle työlle erityispiirteensä. Historiallisesti katsottuna suomen yleissivistävä koulu on suurelta osalta syntynyt ja kehittynyt kirkollisen opetuksen pohjalta. Kuten tiedetään, koulujen hallinnollinen itsenäistyminen on kuitenkin johtanut siihen, ettei kirkko voi uskonnonopetuksen tyyliä määrätä, vaikka se on edelleen tunnuksellista yleissivistävässä koulussa. Kirkolla ei aina ole ollut vankkaa yhteyttä ammatillisen tai korkea-asteen koulutuksen kanssa, sillä ammatillisen koulutuksen tarpeet ovat muotoutuneet elinkeinoelämän tarpeista. (Nummela 1999, 10; Holma & Nummela 1999, 19.)

Niin kirkko kuin koulu ovat kasvattavia yhteisöjä. Kirkolla on oma kasvatustehtävänsä, kasteopetuksen antaminen, ja koulun uskontokasvatuksella on vastaavasti tavoitteena uskonnollisen yleissivistyksen antaminen. Kirkko pyrkii tukemaan kouluissa ja kotona tehtävää työtä tuomalla oman osaamisensa oppilaitosten ja koululaisten vanhempien käyttöön. Kirkon ja koulun kasvattaessa samoja ihmisiä yhteiskuntaan, kiinnostaa kirkkoa luonnostaan kasvattavien yhteisöjen arvopäämäärät. On hyvä muistaa, että kristillinen ihmiskäsitys antaa kasvatukseen realistiset lähtökohdat, ja näiden puolesta kirkko haluaa puhua. Kirkon esiintuoma eettinen

näkökulma kasvatustyössä ja yhteiskunnan ristipaineessa luo erilaisen pohdinta-alustan kasvatukselle ja koulutukselle. Modernin koulutusjärjestelmän ensisijaista kehittämistä, koulun tavoitteita ja arvopäämääriä määräävät taloudelliset ja teknologiset hyötyarvot. Kirkko haluaa muistuttaa eettisellä näkökulmallaan, ettei ihminen ole vain työvoimaa vaan myös elämän tekijä. (Nummela 1999, 12-15.)

Demokraattisessa Suomessa, kirkon ja koulun virallinen suhde perustuu tähän. Sivistysvaliokunta on 1990-luvulla kirjannut koulutuksen arvolähtökohdista käsityksen, jonka mukaan koulun kasvatustavoitteena on huolehtia kansallisista arvoista, kuten humanistisen ja kristillisen opetuksen perinteistä. Nykypäivänä kirkolta edellytetään perehtymistä koulu- ja kasvatuskysymyksiin sekä aktiivista vaikuttamista päättäjiin ja eri intressiryhmiin. Koska edellisissä koulu-uudistuksissa koulutuspoliittiset linjaukset ovat kirkon mielestä liian yksiselitteisesti keskittyneet vain hyötykeskeisiin arvolähtökohtiin, on kirkko ilmaissut kritiikkiä peläten, että tulevaisuudessa eriarvoisuus köyhien ja rikkaiden kesken kasvaa, jolloin tasa-arvoinen koulutus olisi vain rikkaiden oikeus. (Nummela 1999, 13-15.)

Kirkon tekemä oppilaitostyö on paljon muutakin kuin vain aamunavauksia alakouluissa tai koulupäivystystä ammatillisissa oppilaitoksissa tai yliopistoissa. Kirkon oppilaitostyö on arvokasvatusta, mutta myös poliittiseen päätöksentekoon vaikuttamista. Kirkon ja koulun yhteistyön ollessa avointa ja tasavertaista, tullaan tulevaisuudessakin löytämään yhteiset intressit, mitkä palvelevat yhteistyökumppaneiden molempia osapuolia tyydyttävästi (Nummela 1999, 16).

Viimeisen 30 vuoden aikana yhteistyö oppilaitosten kanssa on lisääntynyt, ja siitä saadut kokemukset ovat olleet myönteisiä. Tällaiselle kirkon ja oppilaitosten yhteistyölle on tarvetta. Monissa seurakunnissa voidaan puhua koulupastoritoiminnasta, missä seurakunta ja koulu keskenään tekevät yhteistyösopimuksen työn muodosta ja tavoitteista. Ammatillisilla oppilaitoksilla ja korkeakouluasteella on nykypäivänä jo yli 60 päätoimista työntekijää, lisäksi on olemassa muutamia oppilaitosdiakonin virkoja. Yhteistyö oppilaitosten kanssa ei rajoitu vain oppituntien pitämiseen vaan kirkko tuottaa palvelujaan myös oppituntien ulkopuolelle, esimerkiksi erilaisten vierailujen tai jumalanpalvelusten kautta. Etenkin toisella asteella ja korkeakouluasteella kirkon työntekijöitä halutaan osaksi oppilashuoltoa. He voivat

toimia myös sielunhoidon tai diakonian ja työnohjauksen muodossa. Keskeistä yhteistyössä on keskinäinen luottamus sekä kriittisen taloudellisen tilanteen aikana yhteistyön näkeminen resurssina. (Holma & Nummela 1999, 18-19; Kirkkohallitus 2015.)

Pääsääntöisesti oppilaitospastorien palkan maksavat seurakunnat tai seurakuntayhtymät, mutta isommissa korkeakouluissa oppilaitospastorin palkkakuluista osan tai kaiken maksaa korkeakoulu. Pienemmällä paikkakunnilla oppilaitostyö kuuluu yhden papin työalaan osittain virkansa puitteissa. On hyvin yleistä, että oppilaitospastorin työkentäksi näissä tilanteissa kuuluvat niin toisen asteen kuin korkeasteen oppilaitokset. (Ahonniska 2015.)

5.2 Korkeakoulujen oppilaitospastoritoiminnan erityispiirteet

Lähestyin viittätoista korkeakouluissa ympäri Suomen työskenteleviä oppilaitospastoreita lyhyen sähköpostikyselyn muodossa. Heistä viideltä sain määräaikaan mennessä vastauksen. Vastajien joukossa oli niin täysiaikaisia kuin osa-aikaisia oppilaitospastoreita. Vaikka vastausotanta jäi suppeaksi, palvelee vastauksien laatu kuitenkin tätä osiota opinnäytetyöstäni. Tässä luvussa käytän heidän vastauksiaan yhtenä lähteenä.

Vierailut niin ammattikorkeakoulujen kuin yliopistojen internetsivuilla kertovat, että melkein jokaisen oppilaitoksen yhteistyökumppaneista löytyy paikallinen seurakunta. Tätä kautta korkeakoululle on nimetty oma oppilaitospastorinsa tai useampia oppilaitostyöstä vastaavia työntekijöitä. Kirkkohallituksen internetsivustolta on löydettävissä tiedot kaikista Suomessa toimivista oppilaitospastoreista. Korkeakouluissa tehtävä työ on arvopohjaltaan samaa kuin alakouluissa tehtävä työ. Korkeakoulupastorit kiteyttivät työnkuvakseen oppilaitoksessa tapahtuvan arvokasvatuksen tukemisen ja edistäminen. Lisäksi he tukevat ja edistävät koko oppilaitosyhteisön henkistä, hengellistä ja sosiaalista hyvinvointia. Oppilaitospastorit toivovat pystyvänsä viettämään mahdollisimman paljon aikaa oppilaitoksissa, jolloin heidän olemisensa yhteisössä on luontevampaa. (Kirkkohallitus 2015; Ahonniska 2015.)

Oppilaitospastoreiden työkuva on kyselyn perusteella muotoutunut sielunhoidolliseksi työmuodoksi. Opiskelijat kaipaavat keskusteluapua niin opinnoista yleisesti kuin niissä jaksamiseen, oman henkilökohtaisen elämän kysymyksiin esimerkiksi sairauden tai eron kohdatessa sekä taloudellisten huolien painaessa. Kansainvälistyvässä korkeakoulumaailmassa ovat oppilaitospastorit ottaneet roolinsa ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden kotouttamisessa. Niiden ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden parissa, joiden kotimaassa esimerkiksi katolilaisuus on valtauskonto, on kirkon tarjoama apu heille hyvin luontevaa. Oppilaitospastorit pitävät tarvittaessa oppitunteja, osallistuvat oppilaitoksen sisäisiin koulutuksiin, joita ovat esimerkiksi tutorkoulutukset. Lisäksi he järjestävät oppilaitoksissa tapahtuvat kirkolliset toimitukset. (Ahonniska 2015.)

Oppilaitospastorit ovat kyselyn perusteella halukkaita olemaan useamminkin läsnä oppilaitoksen arjessa. Nyt jo toimivia yhteistyömuotoja ovat hyvinvointiryhmissä edustamiset, koulupäivystykset ja edellä mainitut koulutuksiin osallistumiset. Oppilaitospastorit kokevat, että heidän tekemäänsä työtä arvostetaan niin opiskelijoiden kuin henkilöstön keskuudessa. Mietinnän arvoista kuitenkin olisi uusien työmuotojen kehittäminen, sillä oppilaitoksien kannattaisi hyödyntää pastoreita myös peruslinjasta poikkeavissa työtehtävissä. Jo tähän mennessä muutamat opiskelijat ovat hakeutuneet oppilaitospastoreiden luokse opintojen pitkittyessä. Oppilaitospastorin ollessa korkeakoulumaailmassa erilaisella statuksella kuin opetushenkilöstön, on kynnys hakea apua oletettavasti hiukan matalampi. Oppilaitospastorin rooli näissä tilanteissa on ensisijaisesti vertaistuen antaja ja eteenpäin työntäjä. Yhdellä oppilaitospastorilla oli tärkeä viesti opintojaan pitkittäneelle: ”Et ole rasite minulle tai koululle, vaikka opintosi ovatkin pitkittyneet.” (Ahonniska 2015.)

6 TUTKIMUSMENETELMÄT

6.1 Tutkimusongelma

Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijakunnalle tekemässä tutkimuksessa, mistä opinnäytetyöni muodostuu, halusin selvittää opiskelijoiden opintojen pitkittymiseen ja keskeyttämiseen johtavia syitä. Tutkimusongelmiksi muodostuivat seuraavat kysymykset:

1. Miksi opiskelijoiden opinnot pitkittyvät?
2. Miksi opiskelijat keskeyttävät opintonsa?
3. Millaisilla tukitoimilla opiskelijat valmistuisivat?

Opinnäytetyöni tutkimuksen ensimmäiseksi tutkimusongelmaksi olen määritellyt opintojen pitkittymisen syiden selvittelyn. Opintojen pitkittyminen on kaikkiaan monimuotoinen ongelma. Valikoituja syitä opintojen pitkittymiselle ovat esimerkiksi tutkintojärjestelmän haastavuus, opetusjärjestelyt, opiskelijoiden työssäkäynti, opintotukijärjestelmä sekä jokaisen alan työllisyystilanne ja palkkataso. Ammattikorkeakouluille nämä opintojaan pitkittävät, niin sanotut yliaikaiset opiskelijat, ovat taloudellinen rasite. (Mannisenmäki & Valtari 2005, 78-80.)

Opinnäytetyön toisena tutkimusongelmana on miksi opiskelijat keskeyttävät opintonsa. Oletettavina syinä saattaisivat olla esimerkiksi se, että opiskelija on valittu opiskelemaan muun kuin ensimmäisen hakutoiveensa mukaiseen opiskelupaikkaan tai jos opiskelija on muusta syystä hakeutunut opiskelemaan alaa vähäisellä kiinnostuksella. Syynä saattaa olla myöskin opiskelijan elämäntilanne eikä niinkään oppilaitoksesta kumpuavat syyt. (Penttilä 2008, 79.) Lisäksi työelämään siirtyminen saattaa olla tärkeä syy harkita keskeyttämistä. Opintojen liiallinen vaativuus ja aikaa vievyys, sekä ohjauksen puute opinnäytetyön tekemisen vaiheessa saattaisivat aiempien ammattikorkeakoulun opiskelijoille tehdyn tutkimuksen mukaan olla tärkeä syy harkita keskeyttämistä. (Kalima 2011, 29-30,120.)

Kolmantena tutkimusongelmana tässä opinnäytetyössä on, selvittää millaisilla tukitoimilla opiskelijat voisivat valmistua opinnoista ennemmin tai myöhemmin. On selvää, että opintojen jäädessä polkemaan paikalleen tai hetkellisesti jopa keskeytymään, tarvitaan erilaisia tukitoimia, jotta opinnot käynnistyvät uudelleen. Centria-ammattikorkeakoulussa vuosina 2008-2010 toimineen Valmistumishautomohankkeen tarkoituksena oli luoda toimintamalleja, millä järjestelmästä jo tipahtaneet opiskelijat saataisiin takaisin opintojen pariin ja valmistumaan. (Paavola 2012, 5.) Kyselyn toteutushetkellä hanke oli ollut vasta puolisen vuotta toiminnassa, joten tutkimustuloksissa ei varmastikaan näy vielä suuria muutoksia tämän vaikutuksesta. Tutkimuksessa toivotaan vastausta, olisiko tällaiselle toiminnalle tilausta tulevaisuudessa.

6.2 Tutkimusmenetelmä

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä toimii kyselylomake. Opiskelijakunta tutkimuksen tilaajana tarvitsi toimintaansa varten vastauksia mahdollisimman laajalta opiskelijamassalta. Tämän vuoksi tutkimusta voidaan luonteeltaan kutsua kartoittavaksi. Tutkimusmenetelmänä tässä kyselytutkimuksessa, käytetään kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Tälle tutkimusmenetelmälle keskeistä ovat johtopäätökset aiemmista tutkimuksista, hypoteesien esittäminen, usein tarkat otanta-suunnitelmat ja tutkimuksen päätelmät tehdään tilastolliseen analyysiin perustuen. Tutkimusmenetelmää valittaessa kvantitatiivinen kyselylomakemenetelmä osoitautui myös parhaiten palvelevaksi, koska sillä saatiin lyhyessä aikataulussa tietoa suhteellisen suurelta joukolta opiskelijoita. Laadullinen haastattelututkimus ei olisi ollut mahdollista tutkimukseen käytettävät resurssit huomioiden. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2006, 129-131.)

Kyselytutkimusta laadittaessa tulee olla huolellinen kysymysten asettelussa, jotta vastaaja ymmärtää, mitä tutkija haluaa kyselyllä selvittää. Huolellisesti laadittu kyselylomake pienentää virhevastauksen mahdollisuutta ja näin lisää tulosten luotettavuutta. Kyselylomaketta laadittaessa kiinnitettiin huomiota kysymysten sijoitteluun ja kysymysten määrään. Kyselyssä yhdistyi kolme eri aihealuetta, joten turhia kysymyksiä tuli välttää, jotta vastaajan mielenkiinto säilyy alusta loppuun saakka.

Myös kysymysten järjestystä pohdittiin kyselyn laatijoiden kesken. (Valli 2001, 100-101.)

Tutkimus tehtiin kyselytutkimuksena yhteistyössä opiskelijakunnan kanssa, sillä tutkimustulosten on tarkoitus palvella opiskelijakuntaa sen päivittäisessä edunvalvontatyössä, mutta myös ammattikorkeakoulua jokapäiväisessä ohjaustyössä. Tarve tutkimukselle on syntynyt arkipäivän havainnoista, ja se on luonut myös osittaisen pohjan tutkimuksen kysymyksille, joihin halutaan vastauksia (Hirsjärvi ym. 2006, 134-135). Kyselytutkimus ei perustunut pelkästään tämän tutkimuksen vaatimille kysymyksille vaan samalla kyselyllä kartoitettiin myös opiskelijoiden henkistä hyvinvointia ja opiskelijakuntatietoisuutta. Kyselystä puhuttiin nimellä Opiskelijatutkimus 2009. Koska samalla kyselyllä kerättiin tietoa eri tarkoituksia varten, jouduttiin kysymysten määrää rajoittamaan. Kyselypohjaa laadittaessa käytettiin opiskelijakunnan vuoden 2007 tutkimusta apuna, jotta osa tuloksista saatiin vertailukelpoiseksi aiempiin tutkimustuloksiin. Kysely kokonaisuudessaan koostui 46 monivalinta- ja avokysymyksestä (LIITE 1).

Tutkimuksen kohteena olivat kaikki ammattikorkeakoulumme opiskelijat niin nuori- so-, aikuis- kuin ylemmässä AMK-ryhmässä. Kysely toteutettiin maaliskuun 2009 aikana internet-pohjaisella Webropol-kyselytutkimussovelluksella. Kysely levitettiin opiskelijoille oppilaitoksen sisäisen sähköpostijärjestelmän kautta. Näin voitiin olettaa, että kysely tavoittaa jokaisen kirjoilla olevan opiskelijan. Kyselyn aukioloaikana opiskelijat saivat kaksi (2) muistutusviestiä kyselystä. Kysely toteutettiin vain suomen kielellä, sillä ulkomaalaisille tutkinto-opiskelijoille oli juuri hetkeä aiemmin teetetty oma kysely. Opiskelijakunta kyselyn teettäjänä arpoi vastanneiden kesken kannettavan tietokoneen, mikä tarkoituksena oli osaltaan houkutella passiivisempia vastaajia osallistumaan tutkimukseen.

Kyselyn tulokset analysoitiin ensimmäisen kerran jo kesän 2009 aikana siten, että ne on esitelty henkilöstölle syksyn 2009 henkilöstöpäivillä ja opettajatutoreiden orientointipäivässä.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimusta tehdessä kyselyn tekijät ottivat tietoisesti riskin laittaessaan ”porkkanaksi” kyselyyn vastanneiden kesken arvottavan kannettavan tietokoneen. Riskiksi tutkimuksen tekijöiden kannalta muodostuu vastaajien oikeanlainen kiinnostus kyselyn aihepiirejä kohtaan. Opiskelijan vastatessa kyselyyn vain osittain aihepiirin motivoivana, ja osittain palkinnon toivossa, saattaa vastatusten luotettavuus kärsiä. Toisaalta arvottava palkinnon tarkoituksena on herättää passiivisemmat opiskelijat reagoimaan kyselyyn, jolloin heidänkin mielipiteensä saadaan kuuluville. Etenkin oman tutkimuksen valossa juuri näiden passiivisempien opiskelijoiden mielipiteet ovat tärkeitä. Mitä useampi passiivisempi opiskelija saadaan reagoimaan lähettyyn sähköpostiviestiin, ja vastaamaan kyselyyn, sitä luotettavammaksi kyselyn tulokset tulevat.

Webropol-kyselytutkimuksen helppous vastaajalle on siinä, että hän voi vastata kyselyyn juuri silloin kun hänelle se parhaiten aikataulullisesti sopii. Vastaaja saa vastata tutkimukseen rauhassa ilman, että tutkija läsnäolollaan vaikuttaisi vastauksiin. Myöskään tutkimus ei henkilöidy yksittäiseen tutkimuksen tekijään, joten henkilökemioilla ei ole vaikutusta tutkimuksen luotettavuuteen. Kyselytutkimuksessa jokainen vastaaja saa täysin samanlaisen kyselyn vastattavakseen ja hän itse lukee kysymykset eikä esimerkiksi tutkijan äänenpainoilla ole merkitystä. (Valli 2001, 101.)

Kyselytutkimuksen luotettavuutta heikentää osaltaan ihmismieli, jos kyselyyn vastaaja on juuri ennen vastaushetkeä saanut esimerkiksi opettajalta mielestään väärää palautetta, saattaa hänen mielipahansa heijastua vastauksen laatuun. Toisaalta, jos kyseessä on vain yksittäinen vastaaja, ei hänen vastaukselleen pitäisi tulla riittävää painoarvoa, jotta se vaikuttaisi tuloksiin. Tutkimusten tulosten luotettavuutta oman tutkimusosan osalta heikentää se, että opiskelija, joka on jo tippunut järjestelmän piiristä pois, on vaikeampi tavoittaa kuin järjestelmässä mukana olevaa. Näin ollen täysin riittävän laajoja ja paikkaansa pitäviä vastauksia ei tulla saamaan, mutta tuloksista on kuitenkin jonkinlaista totuudenmukaisuutta varmasti löydettävissä. (Penttilä 2008, 17-18.)

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimustulokset käydään lävitse samassa järjestyksessä kuin ne on kyselyssä esitetty: taustatiedot, opintojen pitkittyminen, opiskeluongelmat ja opintojen keskeyttäminen. Prosenttiluvun perässä oleva luku kertoo kysymykseen vastanneiden kokonaislukumäärään, esimerkiksi (n=208). Tulosten yhteyteen on lainattu suoria vastauksia tutkimuksen avoimista kysymyksistä. Vastauksen perässä oleva numero tarkoittaa vastausnumeroa, esimerkiksi (Vastaja 19).

7.1 Vastajien taustatiedot

Kyselyyn tuli määräajassa 672 vastausta, mikä tarkoittaa 25,33 % läsnäolevista opiskelijoista. Verrattuna aiempiin vuosiin saatiin kyselyyn selkeästi enemmän vastauksia, sillä vuosina 2005 ja 2007 vain noin 10 % opiskelijoista osallistui kyselyyn. Vastaavasti vuonna 2012 tehtyyn tutkimukseen osallistui 16,07 % läsnä olevista opiskelijoista. Voidaan olettaa, että kohonneeseen vastausprosenttiin osaltaan vaikuttaa vastaajien kesken arvottava palkinto. Toisaalta se, että kysely oli useamman tahon tuottama, saattoi osaltaan lisätä kiinnostusta tutkimusta kohtaan.

TAULUKKO 1. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma (n = 658)

Sukupuoli	Koko aineisto	Pietarsaaren yksikkö		Kokkola, Sos.- ja terveysala		Kokkola, taiteen yksikkö		Kokkola, tekn. ja liiketalous		Ylivieskan yksikkö		
Nainen	64,3 %	423	89,1 %	49	90,7 %	107	85,7 %	36	50,7 %	75	52,6 %	152
Mies	35,7 %	235	10,9 %	6	9,3 %	11	14,3 %	6	49,3 %	77	47,4 %	137
Yht.	100 %	658	100 %	55	100 %	118	100%	42	100%	152	100 %	289

Vuonna 2009 Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoista naisia oli 52,8 % (Opetushallituksen tilastointipalvelu 2015). Kaikista kyselyyn vastanneista ja sukupuolensa ilmoittaneista 64 % (n=658) oli naisia, mikä osoittaa, että naiset osallistuivat miehiä aktiivisemmin tähän kyselytutkimukseen. Kyselyyn vastanneista 14 ei ole ilmoittanut sukupuoltaan.

Kaikista vastanneista 81 % (n=664) opiskeli nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa, 14 % monimuotoisesti ja 5 % opiskeli ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa. Oppilaitoksessa opiskelee eniten nuorten tutkintoon johtavissa koulutuksissa, mikä selittää suuren vastausprosentin. Ilahduttavaa on, että monimuoto-opiskelijat sekä ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavat opiskelijat osallistuvat vastaamalla tutkimukseen, ja haluavat kertoa mielipiteensä tätä kautta.

Kyselyyn eniten vastauksia tuli Ylivieskan yksikön opiskelijoilta, 44,1 % kaikista vastanneista (n=664). Tekniikan ja liiketalouden yksikön vastanneiden osuus oli 23,2 %, sosiaali- ja terveystieteiden yksikön 17,8 %, Pietarsaaren yksikön 8,4 % ja Taiteiden yksikön 6,5 %. Suhteutettuna vastaajien määrä läsnäoleviin opiskelijoihin 20.1.2009 saadaan selville yksiköiden vastausprosentit. Ylivieskan yksikkö on kooltaan ammattikorkeakoulun suurin yksikkö, joten on luonnollista, että yksiköstä tuli myös eniten vastauksia. Ylivieskan yksikön vastausprosentti oli 29,4 %, vastaavasti tekniikan ja liiketalouden yksikön vastausprosentti on suhteessa pieni verrattuna yksikön opiskelijamäärään. Vastausprosentti oli vain 15,5 %. Sosiaali- ja terveystieteiden yksikön vastausprosentti oli korkein, 34,1 %. Taiteiden yksiköstä joka neljäs (26,4 %) läsnäoleva opiskelija vastasi tutkimukseen. Pietarsaaren opiskelijoista kyselyyn vastasi 22,6 % opiskelijoista. Vastauksen otanta voidaan tulkita laajaksi, sillä kyselyyn tuli vastauksia jokaisesta yksiköstä, ja myös kaikista koulutusohjelmista pois lukien englanninkieliset koulutusohjelmat.

Kyselyyn vastanneista 27,9 % (n=664) oli ensimmäisen vuoden opiskelijoita, 28,1 % toisen vuoden opiskelijoita ja 22,1 % vastaavasti kolmannen vuoden opiskelijoita. Täten lähemmäs 80 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista muodostui tästä opiskelijaryhmästä, joilla on aktiivinen lähiopetus käynnissä. Tämän tutkimuksen kannalta oleellisimmasta opiskelijaryhmästä eli neljännen tai sitä pidempään opiskelleiden osuus kyselyyn vastanneista oli 21,9 %. Opiskelijat, joiden opinnot ovat viivästyneet jo useammalla vuodella, vastaajaosuus oli hyvin pieni, vain 6,5 %.

Kaikista vastanneista 71 % (n=672) oli hakenut Centria-ammattikorkeakouluun ensimmäisellä hakusijalla ja muilta hakusijoilta opiskelemaan oli päässyt 17,9 % vastaajista. Lisä- tai jälkihaun kautta opiskelemaan oli tullut 5,7 % kyselyyn vas-

tanneista opiskelijoista. Siirto-opiskelijoista kyselyyn vastasi vain muutama. Lisäksi osa vastaajista ei muista millä sijalla hakutoiveessa oppilaitos on ollut.

7.2 Opintojen pitkittyminen

Koulutuksesta ennalta annetun kuvan ja todellisuuden olisi suotavaa olla linjassa, jotta opiskelija ei koe tullessa huijatuksi. Kysyttäessä kuinka hyvin koulutuksen todellinen sisältö on vastannut siitä ennalta annettua kuvaa, kertoo 54 % vastaajista sen vastanneen todellisuutta melko paljon. 36 % vastanneista kertoo todellisuuden vastanneen ennalta saatua kuvaa jonkin verran. 7,7 % vastanneista piti kuvaa todella paljon vastanneena ja vain 2,1 % vastanneiden mukaan ennalta saatu kuva ei pitänyt ollenkaan paikkaansa. Tulosten perusteella voidaan todeta, että mielikuva oppilaitoksesta opiskelijoille on pystytty luomaan realistiseksi. Huolestuttavaa kuitenkin on se, että yli kolmannes on ollut vain jonkin verran tyytyväinen ennalta saatuun kuvaan. Toki emme voi tietää, johtuuko harha oppilaitoksen markkinoinnista vai opiskelijan kolmannelta taholta saamasta kuvasta.

”Ammattikorkeakoulua mainostettiin käytännönläheisenä opiskelupaikkana, mutta sitä se ei lähellekään ole ollut” (vastaaja, 83).

Vastaavasti kysyttäessä koulutuksen sisällöistä, 5,1 % kaikista vastaajista (n=666) on ollut todella tyytyväinen koulutuksen sisältöihin. 32,4 % vastanneista on ollut tyytyväinen ja liki 40 % vastanneista on ollut melko tyytyväinen koulutuksen sisältöihin. Vain vajaa 2 % on ollut täysin tyytymätön koulutuksen sisältöihin ja vastaavasti lähes 21 % ollut jonkin verran tyytyväinen.

Ammattikorkeakoulun asettamissa rajoissa kyselyyn vastanneista 77 % (n=658) ilmoittivat, että opinnot ovat edenneet suunnitellusti. 23 % vastanneista kertoo, että opinnot ovat jo viivästyneet. Tutkimukseen vastanneista noin 22 % opiskeli neljättä tai sitä useampaa vuotta. Tämä perusteella voitaisiin olettaa, että pääsääntöisesti opiskelijat, joilla on menossa ensimmäinen, toinen tai kolmas opiskeluvuosi ovat opinnoissaan suunnitellussa aikataulussa. Vaikka tulkinta sopisi hyvin

tällaiseen lopputulokseen, pitää tuloksissa ottaa huomioon se tosiasia, että osalla neljännen vuoden opiskelijoista opinnot ovat edenneet reippaammin ja vastaavasti ensimmäisten vuosien opiskelijoista löytyy niitä, joilla opinnot ovat jo pitkittyneet. Vapaan sanan osuudessa viivästyksen syyt puhuvat sitä, että pitkittymisiä opinnoissa tapahtuisi vasta kolmannen vuoden lopulla tai neljännen vuoden alkaessa.

”ohjausta opinnäytetyön tekemiseen ja ideointiin!!! tuntuu todella vaikealta saada se alkuun” (vastaaja, 24).

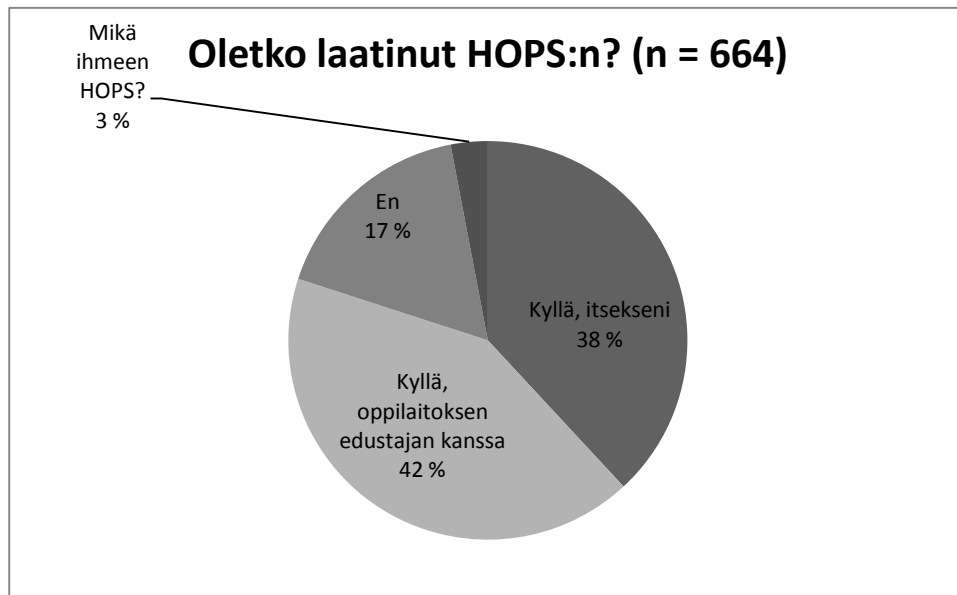
”Opinnäytetyössä varmasti yleisesti viivästymisen yleisin syy on ohjauksen puuttuminen tai vähyys. Näin opinnäytetyö saattaa jämähtää jo pieniin ongelmiin pitkiksi aikaa.” (Vastaaja, 56.)

”Opinnot pitkittyvät myös siitä syystä, etten saamattomuuttani saa aloitettua/tehtyä opinnäytetyötä, eikä sen perään kukaan mitään kyseleäkään. Harkitsin valmistumishautomoa silloin, kun siitä tuli sähköpostia syksyllä, mutta ymmärtääkseni se olisi tapahtunut Kokkolassa, eikä minulla olisi ollut mahdollisuutta kulkea sinne tapaamisiin.” (Vastaaja, 75.)

Jokaiselle opiskelijalle tulee laatia henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jonka avulla opiskelija pystyy luomaan opintopolusta mielekkään, ajaltaan realistisen ja hänen tulevaisuuden urasuunnitelmiaan tukevan. Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman päivittäminen korostuu, kun opiskelijan opinnot poikkeavat valtavirran opinnoista tai opiskelija on ollut poissaolevana opinnoista.

Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 80 % (n=664) on laatinut henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman joko itsenäisesti tai yhdessä oppilaitoksen edustajan kanssa. 3 % kyselyyn vastanneista ei ole koskaan kuullutkaan henkilökohtaisesta opiskelusuunnitelmasta. 17 % kyselyyn vastanneista ei ole laatinut itselleen henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa.

KUVIO 2. Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatiminen

”Hyvä kuitenkin että järjestetään näitä ”pakollisia” tutor-opettajan kanssa käytäviä HOPS-keskusteluja, jotta tutor-opettajalla on mahdollisuus saada katsaus opiskelijan opintotilanteesta.” (Vastaaaja, 39.)

”Tulin uutena opiskelijana täksi vuodeksi Ylivieskan ammattikorkeakouluun (opiskelin ensimmäisen vuoden JAMKissa), niin olo on ollut monesti kuin ö aapisen laidalla. Ylivieskan koulun ensimmäisen vuoden opintoja on jäänyt suorittamatta kun ohjeet ovat olleet suurin piirtein, että ”siitä vaan katot mitä et oo suorittanut siitä ja tästä valihet kurssin ja meet vaan tunnille kyllä se siitä”.” (Vastaaaja, 140.)

7.3 Opiskelijoiden opintoihin liittyviä ongelmia

Huomattava määrä (40 %) kaikista kyselyyn vastanneista opiskelijoista (n=664), oli kohdannut opinnoissaan ongelmia, jotka ovat johtuneet oppilaitoksesta. 208 vastaajaa eritteli annetuista vaihtoehdoista, millaisia ongelmia oli yleisimmin kohdattu. Lähes 64 % näistä vastanneista kertoi, että opettajan kanssa oli ongelma/ongelmia ja toiseksi yleisimpänä ongelmana valittiin ”opettaja perunut luentoja toistuvasti”. Taulukossa 2 esitellään ongelmien jakaantuminen prosentteina. Vastaaajilla oli mahdollisuus valita yksi tai useampi syy.

TAULUKKO 2. Oppilaitoksesta johtuvat ongelmat

Jos opinnoissasi on ollut oppilaitoksesta johtuvia ongelmia, mitä ne ovat olleet? (n = 208)	
Mahdollisuus valita useampi vaihtoehto	
Ongelmia opettajien kanssa	63,9 %
Opettaja perunut luentojaan toistuvasti	32,2 %
Työjärjestyksen puuttuminen	26,4 %
Opettaja jäänyt tulematta sovitulle luennolle	26,4 %

Pyydettyäessä opiskelijoita vapaasti kertomaan mahdollisista ongelmista, useimmin mainittuna ongelmana oli opetuksen tason heikkous. Muita mainittuja ongelmia olivat muun muassa luentojen peruuntuminen, ongelmat tiedonkulussa ja tiedotuksessa sekä kurssiarvosanojen kirjaantuminen järjestelmään viiveellä.

”Opintopisteitä on saanut kerjätä jopa vuoden takaa kun niitä ei vain laiteta winhaan, kun se on ”opiskelijan velvollisuus huolehtia että opintopisteet ilmestyvät”.” (Vastaaja, 64.)

”Aiemmin suoritettujen opintojen ja työkokemuksen korvaavuus ei ole toteutunut tasa-arvoisesti opiskelijoiden keskuudessa” (Vastaaja, 68).

TAULUKKO 3. Syitä opintojen viivästymiseen

	Kysymykseen vastaajien % (n = 554)
Opinnot edenneet suunnitelmien mukaan	57,6 %
Elämäntilanne, henkilökohtaiset syyt	24,2 %
Heikko opiskelumotivaatio	22,4 %
Työssäkäynti	16,6 %
Opinnäytetyön tekemisen vaikeus	9,9 %
Toimeentulovaikeudet	7,2 %
Puutteelliset opiskelutaidot	7,2 %
Terveystila tai sairaus	6,7 %
Aktiivisuus opiskelijajärjestössä tai harrastuksissa	6,0 %
Puutteellinen opinto-ohjaus	5,4 %
Äitiysloma tai isyysvapaat	4,2 %

Taulukossa kolme on esiteltyä prosentteina syitä opintojen viivästymiseen. Vastaajilla on ollut mahdollisuus valita useampia syitä. Kysyttäessä mitkä syyt ovat vaikuttaneet opintojen viivästymiseen, kaikista vastaajista 22,4 % (n=554) kertoivat suurimmiksi syiksi heikon opiskelumotivaation ja elämäntilanteen tai henkilökohtaiset syyt (24,2 %). Myös työssäkäynti ja opinnäytetyön tekemisen vaikeus ovat merkittäväällä osalla vastaajista vaikuttaneet opintojen viivästymiseen. Yli 5 % vas-

tanneista on kertonut ohjauksen puutteen hidastavan opintojen etenemistä. Opiskelijoiden työssäkäyntiin, toimeentulovaikeuksiin, terveydellisiin syihin tai perheväpöiden aiheuttamiin opintojen pitkittymiseen oppilaitos ei suoranaisesti pysty vaikuttamaan, mutta muihin annettuihin syihin oppilaitoksella on mahdollisuudet vaikuttaa. Tehostamalla ja lisäämällä ohjausta opintojen eri vaiheisiin, etenkin opin- näytetyön tekemiseen, saataisiin opinnoissa viivästyneet opiskelijat takaisin opin- tojen pariin yhä nopeammin. Henkilökohtaisia opiskelusuunnitelmia laadittaessa, jos keskusteluissa tulee ilmi opiskelijan puutteelliset opiskelutaidot, voitaisiin hä- nelle tarjota riittävä tuki opintoihin ja näin viivästyntä ei pääsisi huomaamatta tapahtumaan.

”Ohjausasiat pitäisi olla enemmän ja näkyvämmiin esillä, jotta opiskeli- ja voisi tarvittaessa hakea tukea opiskeluihinsa. Opintojen tukipalve- luista pitäisi olla enemmän tarjolla” (Vastaaja, 92).

”Opinto-ohjaus voisi yleisesti jatkua vaikkapa koko koulutuksen läpi. Erityisesti opinnäytetyöhön liittyviä asioita olisi hyvä käsitellä reilusti viimeisen vuoden aikana.” (Vastaaja, 120.)

”Opintopsykologi on varmasti hyvä juttu, mutta itse vierastan sanaa ”psykologi”, koska minulla ei ole mielentilallisia ongelmia. Mutta us- kon, että henkilökohtainen ohjaus alallamme auttaa paremmin kuin ryhmäohjaus.” (Vastaaja, 10.)

Yli 55 % vastanneista on kuitenkin kertonut opintojen edenneen suunnitellusti.

TAULUKKO 4. Mahdolliset tukitoimet opintojen jatkumiseksi

Mitkä tukitoimet auttaisivat sinua eteenpäin opinnoissa tai saamaan opiskelurytmistä kiinni? Mahdollisuus valita useampi syy.	vastanneiden % (n = 463)
Perheen ja ystävien tuki	47,5 %
Henkilökohtainen ohjaus opinto-ohjaajalta	39,5 %
Henkilökohtainen ohjaus tutoropettajalta tai yliopettajalta	37,8 %
Henkilökohtaisen ohjauksen lisääminen opinnäytetyön tekemiseen	32,4 %
Tukiopetuksen järjestäminen	18,8 %
Opiskelijavetoiset opintopiirit	16,4 %
Opintopsykologian palveluiden käyttäminen	12,5 %
Valmistumishautomo	8,0 %
Vertaistutorin ohjaus	6,3 %
Oppilaitospastorin tuki	3,0 %

Taulukkoon 4 on koottuna mahdollisia tukitoimia opiskelijan avuksi, jotta opinnot saataisiin jatkumaan. Kyselyyn vastanneista liki 50 % (n=463) mukaan tärkeimpänä tukimuotona pidetään perheen ja ystävien tukea, ei siis virallisia oppilaitoksen tarjoamia tukimuotoja. Oppilaitoksen puolelta henkilökohtainen ohjaus nousi merkityksellisimmäksi tukimuodoksi vastanneiden opiskelijoiden keskuudessa. Opinto-ohjaajalta henkilökohtaista ohjausta voisi ottaa vastaan lähes 40 % vastanneista. Samoin tutor- tai yliopettajan henkilökohtaista ohjausta voisi käyttää 38 % vastanneista. Lähes viidennes vastaajista haluaisi järjestettävän tukiopetusta, jotta opinnot saataisiin etenemään. Tukiopetusta haluttaisiin erityisesti tekniikan perusopintoihin, kuten matemaattisiin aineisiin. Ei kannata unohtaa vertaistuen käyttämistä niin opintopiirien kuin henkilökohtaisen ohjauksen muodossa. Kyselyyn vastanneista tällaista tukimuotoa voisi käyttää hyväkseen 22,7 %.

Valmistumishautomo oli kyselyn toteuttamisvaiheessa ollut vasta vajaan lukukauden käynnissä, mutta jo 8 % vastanneista oli löytänyt mahdollisen paikkansa toiminnan piiristä. Jos tutkimus olisi toteutettu vuotta myöhemmin, on mahdollista, että tämän tukitoimen käyttäminen olisi yleisempää. Oppilaitospastoritoiminta oli hyvin alkuvaiheessa kyselyn toteuttamisen aikoihin, joten hyvin pieni prosenttiosuus saattaa selittyä tällä. Toisaalta sana pastori saattaa säikäyttää osan avun tarvitsijoista pois. Opintopsykologin puoleen voisi kääntyä yli 12 % vastanneista. Oppilaitospastori on näistä toimijoista hankalimmin saavutettavissa, sillä hänellä ei ole omaa työpistettään ammattikorkeakoulun tiloissa, vaikka hän vierailee oppilaitoksissa säännöllisesti. Vastaavasti opintopsykologilla on oma työhuone tekniikan ja liiketalouden yksikön tiloissa Kokkolassa, josta hänet konkreettisesti löytää.

7.4 Aikomus opintojen keskeytymisestä ja ennalta ehkäisevistä tukitoimista

Kaikista tähän kyselyyn vastanneista 33 % (n=664) on satunnaisesti harkinnut opintojen keskeyttämistä ja vastaavasti 6 % useasti. Kyselyyn vastanneista 1,2 % aikoo keskeyttää opintonsa Centria-ammattikorkeakoulussa. 60 % kyselyyn vastanneista ei ole harkinnut keskeyttävänsä opintoja. Hakusijalla opintojen keskeyttämiseen on aiemmissakin tutkimuksissa nähty olevan jonkin verran vaikutusta. Opiskelija, joka tulee oppilaitokseen sisälle toiselta hakusijalta, todennäköisemmin

keskeyttää opinnot jossain vaiheessa. Tähän on syynä se, että hän pyrkii uudelleen opiskelemaan ensimmäiseen opiskelupaikkatoiveeseen. (Vuorinen & Valkonen 2005, 58.) Tässä tutkimuksessa on sama ilmiö havaittavissa. Toiselta hakusijalta opiskelemaan päässeiltä kysyttäessä suurimmaksi keskeyttämisen syyksi nousee opiskelupaikan vaihto.

Tämän tutkimusten tulosten perusteella hakujärjestyksellä ei ole todettu selkeää yhteyttä keskeyttämiseen. Muutos näiden hakusijojen välillä on ainoastaan mahdollisissa keskeyttämisen syissä. Lisä- tai jälkihaun kautta sisälle päässeillä opiskelijoilla motivaation puute on suurin syy opintojen mahdolliseen keskeyttämiseen. Lisä- ja jälkihaussa opiskelemaan päässeet harkitsevat keskeyttämistä vain satunnaisesti. Lisä- ja jälkihaun kautta opiskelupaikan saaneiden opiskelijoiden motivaatio on kaksijakoinen. Osa heistä on selkeästi motivoituneita opiskelupaikasta ja vievät suurella todennäköisyydellä opintonsa loppuun saakka. Osa heistä on haikunut oppilaitokseen väliaikaisesti, ja aikoo tästä syystä keskeyttää opinnot.

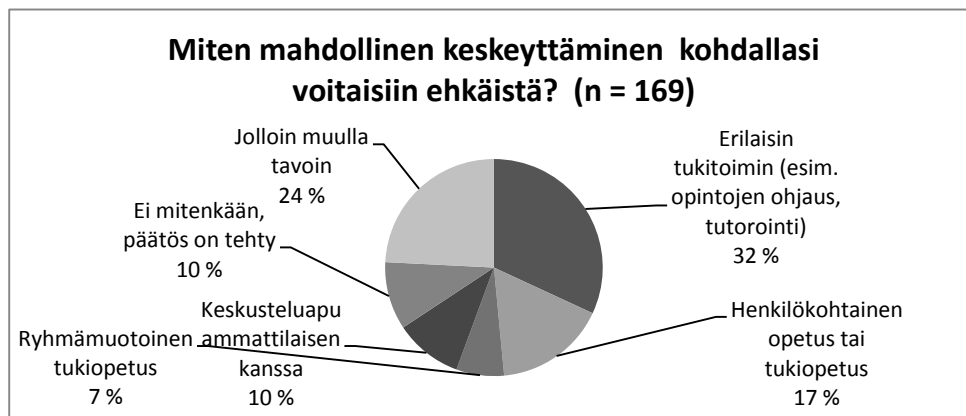

KUVIO 3. Syitä opintojen keskeyttämisen harkitsemiseen

Monivalintavaihtoehdon lisäksi opiskelijat saivat kertoa vapaa sana vastauksissa syitä opintojen keskeyttämiseen. Kuten kuviosta 3 ilmenee opiskelijat, jotka ovat harkinneet opintojensa keskeyttämistä, paljastuu suurimmaksi syyksi motivaation

puute. Joka kolmas (37 %) (n=222) opiskelija keskeyttäisi opintonsa motivaation puutteen vuoksi. Liki viidennes vastaajista on jo päättänyt vaihtaa oppilaitosta ja tämän vuoksi keskeyttää opintonsa Centria-ammattikorkeakoulussa. Muiksi syiksi opiskelijat kertoivat etäiset opettajat, joilta eivät saaneet riittävästi tukea opintoihin tai opinnäytetyön tekemiseen, oppilaitoksen ja ryhmän ilmapiiri ei ole kannustava sekä toistuvat käytännön ongelmat.

”Opiskelijat lopettavat helposti tai vaihtavat linjoja kun huomaavat että joko koulutus ei anna heille mitään tai se on liian haasteellista, tai muita pienempiä syitä. Ilman haasteellisuutta ei saada laadukasta opetusta ja ilman laadukasta opetusta ei saada oppilaita oppimaan. Kukaan ei jaksakaan istua tunneilla jossa opettaja vääntää samaa turhaa asiaa tunti toisella eikä mitään opittavaa tule.” (Vastaaaja, 30.)

KUVIO 4. Mahdollisuudet keskeyttämisen ehkäisemiseen

Kun vastaajia pyydettiin kertomaan mitkä tukitoimet saattaisivat ehkäistä keskeyttämisen heidän kohdallaan, keskustelulla on suuri merkitys. Kaikista vastanneista 42 % (n=169) haluaisi vain keskustella jonkun kanssa. 32 % vastanneista kokisi keskustelun niin opinto-ohjaajan kuin tutoropettajan kanssa merkitykselliseksi. Opiskelija, jonka opinnot ovat viivästyneet tai muuten ajautuneet solmukohtaan, tarvitsee usein vain keskustelukumppanin tilanteeseensa. Joka kymmenes vastaaja voisi tarvittaessa keskustella ammattilaisen kanssa. Liki neljännes vastaajista kaipaa joko henkilökohtaista tai ryhmämuotoista tukiopetusta, jotta opinnot eivät keskeytyisi. Tuloksista voidaan päätellä, että oppilaitoksen henkilöstön riittävällä ajankäytöllisellä panostuksella saadaan opiskelijat kohtuuhelposti takaisin opintojensa pariin. Lisäksi kun keskusteluja järjestäviä tahoja voivat olla yksittäiset opet-

tajat tai opinto-ohjaaja, ei yhden henkilön työkuormittavuus kasva liian suureksi. Kysyttäessä mitä olisivat erilaiset tukitoimet, joita opiskelija voisi käyttää, nousi suurimmaksi toiveeksi henkilökohtaisen ohjauksen lisääminen etenkin opinnäytetyövaiheessa.

”Olen harkinnut keskeyttämistä lähinnä sen vuoksi, että tämä ei tunnu ihan siltä omalta alalta. Kävin keskustelemassa ammatinvalintapsykologin ja opinto-ohjaajan kanssa asioista ja se todella auttoi. En siis ole keskeyttämässä opintoja.” (Vastaaaja, 9.)

Kyselyyn vastanneita, jotka valitsivat keskeyttämisen ehkäisemiseksi vaihtoehdon ”muulla tavoin” pyydettiin kertomaan, mikä se olisi. Vastauksista nousee esille useasti toive laadukkaammasta opetuksesta sekä mahdollisuus etäopiskeluun ja joustavuutta rästiin jääneiden kurssien suorittamiseen esimerkiksi kesäaikana. Oppilaitoksesta riippumattomana syynä esille nousi useammassa vastauksessa toimeentulon riittämättömyys.

Taulukossa 5 on eriteltyinä millaisia tukitoimia opiskelija voisi kuvitella käyttävänsä, jos hänen opintonsa uhkaavat keskeytyä. Näistäkin tuloksista on luettavissa samansuuntaisia vastauksia kuin aiemmin. Keskusteluapua opetushenkilöstön kanssa käyttäisi hyväksi 44,5 % (n=599) kaikista vastanneista. Opiskelija, jonka valmistuminen tai keskeytyminen on pienestä kiinni, kaipaa lisää ohjausta opinnäytetyövaiheeseen, jotta opinnot saataisiin loppuun. Lisäksi opiskelijat voisivat kuvitella osallistuvansa tukiopetukseen välttääkseen opintojensa keskeytymisen. Noin 10 % opiskelijoista piti opintopsykologin tukea hyödyllisenä, vastaavasti noin pari prosenttia vastaajista piti oppilaitospastorin tukea olennaisena. Valmistumishautoomon osallistumista voisi harkita melkein 7 % vastanneista.

TAULUKKO 5. Mahdolliset tukitoimet keskeyttämiseen

Mitä tukitoimia voisit kuvitella käyttäväsi, jotta sinun ei tarvitsisi keskeyttää opintojasi? (n=599)	%
Keskustelu opinto-ohjaajan kanssa	22,5 %
Keskustelu opettajatutorin kanssa	20,0 %
Opinnäytetyön henkilökohtainen ohjaus	18,7 %
Osallistuminen tukiopetukseen	13,5 %
Opintopsykologin palvelut	10,4 %
Osallistuminen valmistumishautomoon	6,8 %
Tutorin vertaistuen käyttäminen	6,5 %
Oppilaitospastorin keskustelutuki	1,7 %
Yhteensä	100 %

Verrattaessa taulukoiden 4 ja 5 vastauksia voidaan todeta, että olipa opiskelijan opinnot pitkittyneet tai vaarassa keskeytyä, pystytään samanlaisilla tukitoimilla autamaan molemmassa haasteissa olevia opiskelijoita. Keskustelulla opetus- ja muun henkilöstön kanssa voitaisiin saada merkittäviä tuloksia aikaiseksi. Tällaisella toimenpiteellä olisi mahdollista välittää opiskelijalle tunne siitä, että hänestä välitetään ja valmistuminen on merkittävää tällä ammattikorkeakoululle. Tämä olisi helppo keino motivoida opiskelijaa suoriutumaan opinnoissaan loppuun saakka.

8 TULOSTEN VERTAILU MUIHIN CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULUSSA TEHTYIHIN TUTKIMUKSIIN VUOSINA 2005-2012

Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta on tehnyt useana vuonna opiskelijoille opiskelijatutkimuksia. 2000-luvun alkupuolella tutkimukset on tehty vuorovuosin koskien opintojen kuormittavuutta ja tyytyväisyyttä opintojen sisältöihin sekä opiskelijoiden hyvinvointia. Viimeisimmässä tehdyssä tutkimuksessa on selvitetty näitä molempia. Tutkimuksen tekijät ovat vaihdelleet vuosittain, joten täyttä vastaavuutta kyselyille ei saada. Teemoitukseltaan tutkimukset kuitenkin tukevat toisiaan. Tähän lukuun on poimittu vertailukelpoisimmat tulokset eri tutkimusvuosilta.

Vuosina 2005 ja 2007 saatiin kyselyyn vastauksia vain noin 10 % opiskelijoista. Vastaavasti vuonna 2009 kyselyyn vastasi 25,33 % (n=2653) opiskelijoista ja 2012 tehtyyn tutkimukseen osallistui 16,07 % (n=2987) läsnäolevista opiskelijoista. Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijat eivät ole vastausprosenttien perusteella kovinkaan aktiivisia vastaamaan kyselytutkimuksiin. Syitä tähän ei ole tiedossa. Olettamuksena voidaan tehdä se, että opiskelijat eivät koe tällaisilla tutkimustuloksilla olevan liiemmin vaikutusta heidän arkeensa, eivätkä tämän vuoksi vaivaudu vastaamaan. Toinen syy vastausprosentin alhaisuuteen saattaa olla kyselyn leviytystyyli vain sähköisenä sähköpostiviestin välityksellä. Opiskelijan on helppo ohittaa sähköpostiviesti ja näin jättää vastaamatta kyselytutkimukseen.

Viimeisimmissä neljässä tutkimuksessa on tiedusteltu koulutuksen sisällön vastaavuutta ennalta saatuun kuvaan. Vuosina 2005-2009 tutkimustulokset ovat pysyneet hyvin saman kaltaisina. Vuoden 2012 tuloksissa on tapahtunut selkeitä muutoksia. Vuonna 2012 lähes 18 % vastanneista on kokenut todellisuuden vastaavan todella paljon ennalta saatua kuvaa, kun taas vuosina 2005-2009 vain vajaa 10 % on kokenut todellisuuden vastanneen todella paljon ennalta saatua kuvaa. Voidaan tulkita, että markkinoinnissa on onnistuttu viestimään oikeanlaista kuvaa opinnoista. Toisaalta viimeisimmässä tutkimuksessa ennalta saatu kuva ei ole lainkaan vastannut todellisuutta yli 11 % mielestä, kun taas vuosina 2005-2009 vastanneista vain 2-3 % on kokenut asian näin. Tuloksissa ei valitettavasti ole eriteltynä minkä vuoden vastaajat ovat kokeneet ennalta saadun kuvan poikenneen

todellisuudesta todella paljon. Jos näkisimme, pystyisimme selvittämään onko koulutuksien sisällä tapahtunut muutosta vai onko markkinointia viety väärään suuntaan. Olosuhteista tiedämme sen, että vuosien aikana ainakin yksiköiden rakenteissa on tapahtunut muutoksia. Yksiköitä on hallinnollisesti ja toimitiloiltaan yhdistetty niin Kokkolassa kuin Ylivieskassa. Vastausvaihtoehdot jonkin verran tyytyväinen ja melko tyytyväinen koulutuksen sisältöihin ennalta saadun kuvan mukaan, eivät saa yhtä suuria muutoksia aikaiseksi kuten taulukosta 6 voimme havaita.

TAULUKKO 6. Kuinka hyvin koulutuksen sisältö on vastannut siitä saatua kuvaa vuosina 2005, 2007, 2009 ja 2012

	2005 (n=290)	2007 (n=278)	2009 (n=664)	2012 (n=478)
Ei ollenkaan	2,2 %	3,3 %	2,1 %	11,51 %
Jonkin verran	34,9 %	34,0 %	36,1 %	20,71 %
Melko paljon	54,0 %	52,9 %	54,1 %	44,98 %
Todella paljon	8,9 %	9,8 %	7,7 %	17,57 %
Ei osaa sanoa	-	-	-	5,23 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

Opiskelijoilta tiedusteltiin vuoden 2009 ja 2012 tutkimuksissa opintojen etenemistä ammattikorkeakoulun asettamissa rajoissa. Vuoden 2009 tutkimuksessa vastanneista 22,8 % (n=658) opinnot eivät ole edenneet suunnitellusti ja vastaavasti vuonna 2012 26,2 % (n=480) vastaajista opinnot ovat edenneet suunniteltua hitaammin. Vuoden 2009 tutkimuksessa syiksi opintojen pitkittymiseen olivat motivaation puute, ongelmat opettajien kanssa ja ohjauksen puute etenkin opinnäytetyön tekemisen aikaan. Vuoden 2012 tutkimuksessa (n=478) esille nousivat pitkälti samat syyt: heikko motivaatio, elämäntilanne ja työssäkäynti. Vuoden 2012 kyselyssä tehottomat opetusmenetelmät olivat yksi merkittävä syy opintojen pitkittymiseen. Puutteellisen ohjauksen opintojen pitkittymisen syyksi antoi vain 5,23 % vastanneista.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman oli vuoden 2009 opiskelijatutkimuksen mukaan tehnyt 80 % (n=664) opiskelijoista joko yhdessä oppilaitoksen edustajan kanssa tai itsenäisesti. Vuoden 2012 opiskelijatutkimuksessa selvitettiin vastaavasti riittävän tuen määrää henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimiseen.

52,08 % (n=480) vastanneista oli täysin tai lähes samaa mieltä siitä, että ovat saaneet riittävästi tukea suunnitelman laatimiseen. Kuitenkin liki 15 % vastanneista ei ollut kokenut saavansa lainkaan tukea henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tekemiseen. Jo ammattikorkeakoulun tutkintosäännössä määritellään henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tekeminen itsenäisesti, mutta ohjauksen avustamana. Laadittu suunnitelma tulisi käydä lävitse tutoropettajan kanssa opintojen alussa, joka hyväksyy opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman. Henkilökohtaisella opiskelusuunnitelmalla voidaan kuitenkin taata mielekäs opiskelu koko opiskelupolun ajan, ja tässä suhteessa ammattikorkeakoululla on vielä kehitettävää. Teorian ja tutkimustulosten valossa näyttää siltä, että vieläkin systemaattisemmallalla seurannalla saataisiin parempia tuloksia esimerkiksi opiskeluaikojen lyhenemiseen. Olisi mielekästä nähdä vertailutuloksia koulutusalojen sekä opintojen aloitusvuosien välillä.

Opiskelijatutkimus 2012 avulla tiedusteltiin opettajilta saadun tuen ja ohjauksen riittävyttä. Viidennes vastaajista oli väittämän kanssa samaa mieltä ja 40 % (n=478) jokseenkin samaa mieltä. Kuitenkin jokseenkin eri mieltä ja eri mieltä väittämän kanssa oli yhteensä 36 % vastanneista. Vuoden 2009 opiskelijatutkimuksessa ei suoraan tiedusteltu ohjauksen riittävyttä, mutta tuen ja ohjauksen puute oli nähtävissä opintojen pitkittymisenä ja keskeytymisuhkana. Lisäksi kuten tutkimuksen tulokset kertovat, opiskelijat selkeästi toivovat lisää ohjausta opintoihinsa ja ovat myös valmiita hyödyntämään tätä mahdollisuutta.

Vuodesta 2005 vuoteen 2009 opiskelijoiden tyytyväisyys koulutuksen sisältöön on parantunut huomattavasti. Taulukosta 7 on nähtävillä tuloksia koulutuksen sisältöjen tyytyväisyydestä. Täysin tyytymättömiä koulutuksen sisältöön vuonna 2009 oli vain vajaa 2 %, kun aiemmissa tutkimuksissa lukema oli lähempänä 6 %. Vuosina 2005 ja 2007 vain puolet tutkimukseen vastanneista olivat tyytyväisiä koulutuksen sisältöihin kun vastaavasti vuonna 2009 yli 70 % vastaajista oli tyytyväisiä koulutuksen sisältöihin. Nähtävissä on selkeästi, että vuosien aikana tehdyt tarkennukset koulutusten sisällöissä tuottavat haluttua tulosta ja tyytyväisempiä opiskelijoita.

TAULUKKO 7. Opiskelijoiden tyytyväisyys koulutuksen sisältöön vuosina 2005-2009

	2005 (n=290)	2007 (n=278)	2009 (n = 666)
En lainkaan tyytyväinen	5,6 %	5,8 %	1,8 %
Jonkin verran tyytyväinen	37,5 %	36,6 %	20,9 %
Melko tyytyväinen	-	-	39,8 %
Tyytyväinen	51,9 %	52,2 %	32,4 %
Todella tyytyväinen	4,9 %	5,4 %	5,1 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %

Koulutuksen tason laatu ei ole sama asia kuin tyytyväisyys sisältöihin, mutta laadukas opetuksen taso lisää motivaatiota opiskella. Opiskelijatutkimus 2012 selvitti, että 16,67 % (n=480) oli samaa mieltä ja 39,38 % oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että opetuksen taso on laadukasta. Yli 10 % vastaajista piti opetuksen tasoa huonona. Kysymyksen asettelussa ei ole eritelty mitä laadukkaalla opetuksella tarkoitetaan, joten emme tässä tutkimuksessa pysty erittelemään keinoja laadukkaamman opetuksen saavuttamiseksi.

Vuoden 2009 tutkimuksessa opiskelijoilta kysyttiin tukitoimia, mitkä auttavat opinnoissa eteenpäin. Suurimman painoarvon sai perheen ja ystävien tuki, mutta myös ammattikorkeakoulun tarjoama ohjaus koettiin merkitykselliseksi. Vastaavasti vuoden 2012 tutkimuksessa suurimman painoarvon sai ihmissuhteet. Oma psyykinen hyvinvointi koettiin toiseksi tärkeimmäksi asiaksi opinnoissa selviämiseen. Varmuus oikeasta alasta auttaa jaksamaan puolta tutkimukseen vastanneista opiskelijoista. Vuoden 2012 tutkimuksessa ei vaihtoehdoissa ollut lainkaan koulun tarjoamia palveluita, emme näin ollen saa vertailutulosta. Kumpikin tulos puhuu selkeää kieltä siitä, että ystävien ja perheen merkitystä ei missään vaiheessa pidä unohtaa, kun opiskelijoita ohjataan opinnoissa eteenpäin.

9 POHDINTA

9.1 Yhteenveto

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoiden opintojen viivästymiseen ja keskeyttämiseen johtavia syitä. Lisäksi halusin selvittää, millaisia tukitoimia opiskelijat käyttävät ja voisivat käyttää, jotta tutkinnot suoritettaisiin loppuun. Kyselytutkimus tehtiin yhteistyössä Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan kanssa. Kyselytutkimus koostui useammasta aihealueesta: opiskelijoiden hyvinvointi, opintojen pitkittyminen ja keskeyttäminen sekä opiskelijakuntatietous. Kyselystä puhuttiin nimellä Opiskelijatutkimus 2009. Tutkimusaiheen rajaus oli oman tutkimukseni osalta selkeä ja hallittu kokonaisuus, mikä yhdessä teoretiedon kanssa palvelee opiskelijakuntaa edunvalvontatyössä. Tuloksien johtopäätökset ovat myös ammattikorkeakoulun käytettävissä.

Tämä tutkimus suoritettiin kyselylomaketutkimuksena sähköpostijärjestelmän kautta vuonna 2009. Vastauksia saatiin kaikkiaan yli 600 opiskelijalta, mikä on yli 25 % Centria-ammattikorkeakoulun opiskelijoista kyseisenä vuonna. Vastausprosenttia voidaan pitää suhteellisen suurena kyselylomaketutkimukseksi, ja kysely antoi tietoa myös opiskelijoiden mielipiteistä viidessä eri koulutusyksikössä. Vastanneista opiskelijoista suurin osa opiskeli nuorten tutkintoon johtavassa koulutuksessa, ja naisopiskelijat olivat miesopiskelijoita aktiivisempia vastaajia. Verrattuna aikaisempiin kyselyihin vastausprosentti on kehittynyt hyvään suuntaan. Myös Opiskelijatutkimus 2012 vastausprosentti oli selkeästi tätä tutkimusta pienempi.

Hieman yli puolet opiskelijoista ilmoittivat etukäteen saamansa kuvan olleen todennukainen opiskelujen sisällön kanssa, eikä eroja vuoden 2005 ja 2007 tuloksiin ollut havaittavissa. Ainoastaan vuoden 2012 tuloksiin ero oli huomattava. Huomattavaa on, että tässä tutkimuksessa opiskelijat ovat selvästi tyytyväisempiä koulutuksen sisältöihin nyt kuin aiempina vuosina. Muutos oli lähes 20 prosenttiyksikköä. Epäselvää on, mikä on yhteydessä parantuneeseen tyytyväisyyteen koulutuksen sisältöjen suhteen, ja tämän seikan selvittäminen edellyttäisi edellisten opiskelijatutkimusten tulosten yksityiskohtaista vertailua vuoden 2009 tutkimuksen

tuloksiin. Yleisesti vuoden 2012 opiskelijatutkimuksessa, verrattuna kolmeen aiempaan tutkimukseen, on selkeästi nähtävissä ääri vastauksissa suurempia vastausprosentteja.

9.2 Opintojen viivästyminen

Lähes puolet opiskelijoista oli kokenut oppilaitoksesta johtuvia opiskeluongelmia. Suurin osa näistä ongelmista liittyi ongelmiin opettajien kanssa, kuten kokemukseen opetuksen tason heikkoudesta ja luentojen peruuntumiseen. Opintojen viivästyminen vastaajat ilmoittivat sekä vuoden 2009 että 2012 tutkimuksissa useimmin syiksi heikon opiskelumotivaation ja elämäntilanteeseen liittyvät seikat. Oppilaitoksesta johtuvat ongelmat vähentävät opiskelumotivaatiota, joka vaikuttaa negatiivisesti opintojen kulkuun (Juurakko ym. 2012). Nämä tutkimustulokset ovatkin samansuuntaisia kuin Vuorisen ja Valkosen (2001) ammattikorkeakouluopintojen keskeyttämistä käsittelevän tutkimuksen kanssa, joka osoitti motivaatio-ongelmien ja elämäntilanteen muutosten olevan yleisiä syitä opintojen keskeytymiseen. Kahdessa viimeisessä opiskelijatutkimuksessa työssäkäynti vaikutti suurella osalla vastaajista opintojen viivästyminen, kuten myös Penttilän (2008) tutkimuksessa ammattikorkeakouluopiskelijoiden keskeytymiseen. Tässä tutkimuksessa, toisin kuin Penttilän aineistossa (2008), opinnäytetyön tekemisen vaikeus vaikutti huomattavalla osalla vastaajista opintojen viivästyminen.

Opiskelijat hakeutuvat opintojen loppuvaiheessa herkemmin työelämään harjoitteluiden tai kesätöiden kautta saatujen kontaktien avulla. Ja lähes jokainen opiskelija mielellään suuntaa heti valmistumisen jälkeen työelämään. Opiskeluaikaista työpaikkaa opiskelija voi hyödyntää opinnoissaan esimerkiksi opinnäytetyön muodossa. Näin opiskelu ja työelämä nivoutuvat yhteen. Mielekäs työ vie helposti mukanaan ja opintojen loppuunsaattaminen venyy. Mutta onko se työnantajalle välttämättä huono asia? Verrattaessa esimerkiksi opiskelijan ja valmistuneen palkkatasoa, voi työnantaja säästää jopa tuhansia euroa. Pitäisikö myös työnantaja sitouttaa huolehtimaan palkkaamiensa opiskelijoiden valmistumisesta?

9.3 Opiskelujen keskeyttämisharkinta

Huomattavan suuri osa vuoden 2009 kyselyyn vastaajista, 40 %, oli vähintään satunnaisesti harkinnut opiskelujen keskeyttämistä. Tästä huolimatta vastaajista vain 1 % oli jo päättänyt keskeyttää opintonsa. Suurimpana syynä opintojen keskeyttämisen harkitsemiseen mainittiin motivaation puute. Usein mainittuja syitä olivat myös oppilaitoksen vaihtaminen ja kokemus siitä, että koulutus ei ole vastannut siitä ennalta annettua kuvaa. Kysyttäessä, mikä saattaisi ehkäistä keskeyttämistä, suurin osa vastanneista arveli erilaisten tukitoimien, kuten opintojen ohjauksen, tutoroinnin, ja henkilökohtaisen opetuksen tai tukiopetuksen auttavan opintojen edistymistä ja ehkäisevän keskeyttämistä. Tämä tulos perustuu luonnollisesti opiskelijoiden omaan arviointiin, eikä kerro siitä, mikä todella saattaisi estää keskeyttämistä. Opintonsa todella keskeyttäneistä (Penttilä 2008) suurin osa oli sitä mieltä, ettei mikään korkeakoulun puolelta tullut toimenpide olisi voinut estää keskeyttämistä.

Jotta opiskelijat saisivat opiskelurytmistä taas kiinni, toivoisivat he enemmän henkilökohtaista ohjausta ammattikorkeakoulun henkilökunnan taholta. Henkilökohtaisen ohjauksen lisäämistä opinnäytetyön suhteen pidettiin tärkeänä tekijänä, joka saattaisi auttaa vastaajia opiskelemaan odotusten mukaan. Huomattavaa on, että epävirallista, perheen ja ystävien antamaa, tukea pidettiin oppilaitoksen antamaa tukea tärkeämpänä. Vertaistutorin ohjausta ja oppilaitospastorin tukea vain harvat pitivät tarpeellisina.

Tässä tutkimuksessa suurin osa osallistuneista opiskelijoista oli kyselyn aikana ensimmäisen, toisen tai kolmannen vuoden opiskelijoita, ja vain pieni osa selvästi opiskeluissaan viivästyneitä, viidennen tai kuudennen vuoden opiskelijoita. Suurin osa opiskelijoista kertoi opintojensa edenneen suunnitellusti. Tämä saattaa johtua siitä, että suurin osa vastanneista on opiskelun alkuvaiheessa. Vaikka opiskelukai-kataulun viivästymisen voi havaita jo ensimmäisten opiskeluvuosien aikana, tulokset viivästymisen määrästä, syistä ja tukitoimien tarpeesta olisivat saattaneet olla erilaisia, jos kysely opiskelujen viivästymisen syistä olisi suoritettu pääosin selvästi opiskeluissaan viivästyneiden ryhmässä. Jatkotutkimuksen kannalta olisikin mie-

lenkiintoista suorittaa kvalitatiivisempi haastattelututkimus siinä joukossa, joka on selvästi opiskeluissaan viivästynyt.

9.4 Jatkosuositukset

Tutkimustuloksissa nousi voimakkaasti esille ohjauksen lisääminen opintojen eri vaiheisiin, erityisesti opinnäytetyön tekemiseen. Lisäksi opiskelumotivaatioon vaikuttaa heikko opetuksen taso ja opetushenkilöstöstä johtuvat yksittäiset tai toistuvat ongelmat. Kukaan ei ole ”seppä syntyessään”, mutta kouluttautumisen kautta asioihin voidaan saada muutosta. On selvää, että opetushenkilöstöllä on täysin erilaiset haasteet työntekoon 2000-luvulla kuin esimerkiksi 1990-luvulla. Opetus- ja muuta henkilöstöä olisi mielestäni aiheellista kouluttaa kohtaamaan opiskelijoiden asettamat toiveet ja haasteet opiskeluvuosilleen. Muutoksen asennekasvatuksen on lähdettävä opetushenkilöstöstä, jotta opiskelijoille pystytään tarjoamaan heidän toivomaa lisäohjausta.

Valmistumishautomo-projekti tuotti hyviä tuloksia ja loi työskentelymalleja, joiden hyödyntämistä tutkimustulosten valossa suosittelen. Ylivieskan yksikössä käynnistyy satunnaisesti Tutkinto valmiiksi -ryhmiä, mikä on ilahduttavaa. Lisäksi keskustelu opiskelijakunnan toiminnanjohtajan kanssa kertoi, että Kokkola-Pietarsaaren yksikössä olisi vastaavanlaista toimintaa käytössä. Tutkittaessa Optiman sisältöä ei silmiini osu yhdenkään yksikön tai kampuksen tietojen alla mainintaa tällaisesta mahdollisuudesta. Opiskelija, jonka opinnot ovat pitkittyneet saattaa kokea hankalaksi jo pelkän yhteystiedon etsimisen oikealle henkilölle. Oppilaitoksen sisäiseen informaatiokanavaan voisi keskitetysti koota yhteystiedot ja toimintamalliesimerkit tilanteeseen, jossa opinnot ovat pitkittyneet huomattavasti. Näin oppilaitos näyttäisi opiskelijalle matalan kynnyksen toimintatavan ja houkuttelisi hänet takaisin opintojen pariin.

LÄHTEET

Ahonniska, M. 2015. Yhteenvedo sähköpostikyselyn tuloksista ammattikorkeakoulujen oppilaitospastoreille. Centria-ammattikorkeakoulu. Ylivieskan yksikkö.

Ammattikorkeakoulujen rahoitusmalli 2014. Pdf-tiedosto. Saatavissa: http://www.okm.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/hallinto_ohjaus_ja_rahoytus/Liitteet/amk_rahoytusmallikuvio_2014.pdf, Luettu 17.2.2015.

Centria-ammattikorkeakoulun opetussuunnitelma. 2015. Saatavissa: <https://soleops.cou.fi/opsnet/disp/fi/welcome/nop>. Luettu 28.2.2015.

Centria-ammattikorkeakoulun oppimisportaali. 2015.

Centria-ammattikorkeakoulun tutkintosäätö. 2012.

Hakala, J. 2012. Valmistumishautomo 2009-2012. Teoksessa Hakala, J. (toim.) "Tämä on se minun juttuni!" - Valmistumishautomo opintojen ohjaamisen tukena Centria ammattikorkeakoulussa. Kokkola: Juvenes Print – Suomen Yliopistopainot Oy, 7-17.

Hietala, S. & Nikkanen, O. 2001. Kateederilta ja pulpetista yhteiseen kahvipöytään. Teoksessa Kokko, P. & Kolehmainen, S. (toim.). Mutkatonta opiskelua? Puheenvuoroja ammattikorkeakouluopintojen edistämisestä. Hämeenlinna: Saarijärven Offset Oy, 71-79.

Hirsjärvi, S. & Remes, P. & Sajavara, P. 2006. Tutki ja kirjoita. 12. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Holma, M. & Nummela, P. 1999. Seurakunta ja koulu yhdessä. Teoksessa Oppia ikä kaikki - kirkon oppilaitostyö opin tiellä. Helsinki: Kirkkohallitus, 17-20.

Juurakko, P., Leppinen, A., Lusa, M., Mäkelä, K. & Paakkanen, S. 2012. "Miksi mua ei kiinnosta". Blogikirjoitus. Saatavissa: <http://blogit.jamk.fi/seinajoki/tag/opintojen-keskeyttaminen/>. Luettu 24.2.2015.

Kalima, R. 2011. Opintojen pitkittyminen ja keskeyttäminen ammattikorkeakoulussa. Tutkimus Helsingin ammattikorkeakoulun opintojen pitkittymisen ja keskeyttämisen syistä vuosina 2002-2007 ja niihin vaikuttamisen keinoista. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy

Kansaneläkelaitos. 2015a. Asumisen tuet. Saatavissa: <http://www.kela.fi/asumistuki>. Luettu 20.2.2015.

Kansaneläkelaitos. 2015b. Opiskelijan tuet. Saatavissa: <http://www.kela.fi/opiskelijat>. Luettu 20.2.2015

Kirkkohallitus. 2015. Työ kouluissa ja oppilaitoksissa. Saatavissa: <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp2?open&cid=Content2985CE>. Luettu 25.2.2015.

Koulutus ja tutkimus vuonna 2011-2016. 2012. Kehittämissuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012:1. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.okm.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/okm01.pdf?lang=fi>. Luettu 25.2.2015.

Kouvo, A., Stenström, M., Virolainen, M. & Vuorinen-Lampinen, P. 2011. Opintopoluilla opintourille. Katsaus tutkimukseen. Www-Dokumentti. Saatavissa: <http://ktl.jyu.fi/img/portal/20810/G042.pdf>. Luettu 24.2.2015.

Kuusinen, J. 1992. Hyvät, huonot ja keskinkertaiset. Kasvatus 23 (1), 47-56.

Lavikainen, E. 2010. Opiskelijan ammattikorkeakoulu 2010. Tutkimus ammattikorkeakouluopiskelijoiden koulutuspoluista, koulutuksen laadusta ja opiskelukyvystä. Turku: Uniprint Oy.

Lerikkanen, J. 2002. Koulutus- ja uravalinnan ongelmat. Koulutus- ja uravalinnan tavoitteen saavuttamista haittaavat ajatukset sekä niiden yhteys ammattikorkeakouluopintojen etenemiseen ja opiskelijoiden ohjaustarpeeseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 14.

Mannisenmäki, E. & Valtari, M. 2005. Valmistumisen vallihaudalla. Opintojen kesto 2000-luvun hyvinvointivaltiossa. Helsinki: Edita Prima Oy.

Nummela, P. 1999. Näkökohtia kirkon ja koulun väliseen suhteeseen. Teoksessa Oppia ikä kaikki - kirkon oppilaitostyö opin tiellä. Helsinki: Kirkkohallitus, 9-16.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän raportit. 2015. Saatavissa: <http://vos.uta.fi/rap/>. Luettu 23.1.2015.

Opetushallituksen tilastointipalvelu 2015. Saatavissa: [http://vipunen.fi/fi-fi/layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Amk%20-%20yli%2055op%20suorittaneet%20-%20vuosi%20\(prosentit\).xlsb](http://vipunen.fi/fi-fi/layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Amk%20-%20yli%2055op%20suorittaneet%20-%20vuosi%20(prosentit).xlsb). Luettu 17.2.2015.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015a. Ammattikorkeakoulutus ja sen kehittäminen. Saatavissa: <http://www.okm.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi>. Luettu 15.2.2015.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015b. Korkeakoulujen opiskelijavalintojen uudistaminen. Saatavissa: http://www.okm.fi/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/vireilla_koulutus/opiskelijavalinnat/. Luettu 13.4.2015

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015c. Koulutusjärjestelmä. Saatavissa: <http://www.okm.fi/OPM/Koulutus/koulutusjaerjestelmae/?lang=fi>. Luettu 15.2.2015.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015d. Yliopistokoulutus ja sen kehittäminen. Saatavissa: <http://www.okm.fi/OPM/Koulutus/yliopistokoulutus/?lang=fi>. Luettu 15.2.2015.

Opetusministeriön tilasto. 2010. Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/tilastoja/?lang=fi>. Luettu 16.1.2010.

Opinto-opas 2009-2010. 2009. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Kokkola: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.

Paavola, M. 2012. Esipuhe. Teoksessa Hakala, J. (toim.) ”Tämä on se minun jutuni!” - Valmistumishautomo opintojen ohjaamisen tukena Centria ammattikorkeakoulussa. Kokkola: Juvenes Print – Suomen Yliopistopainot Oy, 5-6.

Penttilä, J. 2008. Kävin kokeileen kepillä jäätä – tutkimus opintojen keskeyttämisestä Tampereen ammattikorkeakoulussa. Tampere: Eräsalon kirjapaino.

Potila, A. 2014. Opiskelijatutkimus 2014. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja opiskelu. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2014:10. Valtioneuvosto: Kopi-jyvä Oy.

Salminen, H. & Ylä-Anttila, P. 2010. Ammattikorkeakoulujen taloudellisen ja hallinnollisen aseman uudistaminen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:23. Www-dokumentti. Saatavissa:

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2010/liitteet/okm23.pdf?lang=fi>. Luettu 13.11.2014.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Saatavissa: www.evl.fi. Luettu 2.3.2015.

Työehtosopimukset 2015. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/viranomaiset/tyoehto>. Luettu 20.2.2015.

Työttömyysturvalaki/30.12.2002/1290.

Valli, R. 2001. Kyselylomaketutkimus. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (Toim) Ik-kunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu. Virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 100-112.

Virolainen, M. & Valkonen, S. 2012. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden opintourat. Teoksessa Stenström, M, Virolainen, M, Vuorinen-Lampila, P. & Valkonen, S. Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen opintourat, 109-190. Www-dokumentti. Saatavissa:

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/39908/978-951-39-4850-4.pdf?sequence=1>. Luettu 24.2.2015.

Viuhko, M. 2006. Opiskelijatutkimus 2006. Korkeakouluopiskelijoiden toimeentulo ja työssäkäynti. Opetusministeriön julkaisuja 2006:51. Valtioneuvosto: Yliopistopaino.

Vuorinen, P. 2001. Missä vika, kun amk-opinnot keskeytyvät?. Teoksessa Kokko, P. & Kolehmainen, S. (toim.). Mutkatonta opiskelua? Puheenvuoroja ammattikorkeakouluopintojen edistämisestä. Hämeenlinna: Saarijärven Offset Oy, 19-32.

Vuorinen, P. & Valkonen, S. 2003. Ammattikorkeakouluun vai yliopistoon? Korkeakoulutukseen hakeutumisen orientaatiot. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Vuorinen, P. & Valkonen, S. 2005. Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yksilöllisten koulutustavoitteiden toteuttajina. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Opiskelijatutkimus 2009

Taustatiedot

1) Sukupuolesi?

Mies

Nainen

2) Opiskelet?

Kokopäiväisesti eli ns. nuorten tutkintoon johtava koulutus

Monimuotoisesti eli ns. aikuisten tutkinto

Ylemmässä amk-tutkinnossa

3) Yksikkösi?

Pietarsaaren yksikkö

Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö, Kokkola

Taiteen yksikkö, Kokkola

Tekniikan ja liiketalouden yksikkö, Kokkola

Ylivieskan yksikkö

4) Koulutusohjelmasi?

automaatiotekniikan ko

esittävän taiteen ko

hoitotyön ko

kansainvälisen kaupan ko

kansalaistoiminnan ja nuorisotyön ko

kemiantekniikan ko

kone- ja tuotantotekniikan ko

liiketalouden ko

matkailun ko

mediatekniikan ko

musiikin ko

puutekniikan ko

sosiaalialan ko

sähkötekniikan ko

tekstiili- ja vaatetustekniikan ko

tietojenkäsittelyn ko

tietotekniikan ko

tuotantotalouden ko

vaatetusalan ko

DP in business management

DP in chemistry and technology

DP in industrial management

DP in information technology

DP in nursing

DP in tourism

international handell

turism

teknologiaosaamisen johtamisen ko

yrittäjyys ja liiketoimintaosaamisen ko
DP in international business management

5) Opintojen aloitusvuosi?

2009
2008
2007
2006
2005
2004
2003 tai aiemmin

**6) Millä hakusijalla Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu oli hakutoiveis-
sasi?**

ensimmäisellä
toisella
kolmannella
neljännellä
hain lisä- tai jälkihaussa
olen siirto-opiskelija
en muista

Opiskeluterveydenhuolto

7) Tiedätkö, mistä saat opiskeluterveydenhuoltoa?

En
Kyllä

**8) Kuinka hyväksi koet opiskeluterveydenhuollon saatavuuden opiskelu-
paikkakunnallasi?**

Todella huonoksi
Melko huonoksi
Hyväksi
Melko hyväksi
Todella hyväksi

**9) Oletko käyttänyt seuraavia palveluja amk-opintojesi aikana terveyskes-
kuksessa tai opiskeluterveydenhuollossa? (Vastaa kaikkiin kohtiin)**

En kertaakaan Kerran 2-5kertaa yli 5 kertaa Ei ole käytettävissä

1. Terveystenhoitaja
2. Fysioterapeutti
3. Yleislääkäri
4. Erikoislääkäri
5. Suuhygienisti
6. Hammaslääkäri
7. Psykologi
8. Psykiatri

10) Onko sinulla ollut viimeisen puolen vuoden aikana jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein? (Vastaa kaikkiin kohtiin)

Ei lainkaan Satunnaisesti Viikoittain Lähes päivittäin

1. Jännittyneisyyttä/ hermostuneisuutta
2. Masentuneisuutta/ ahdistuneisuutta
3. Uni/nukahtamisvaikeuksia
4. Väsymystä
5. Keskittymisvaikeuksia

11) Onko sinulla ollut jotain muita oireita viimeisen puolen vuoden aikana kuin edellisessä kohdassa lueteltiin ja kuinka usein?

12) Koetko opiskeluympäristösi turvalliseksi?

En

Kyllä

13) Vapaa sana aiheesta opiskeluympäristön turvallisuus

Toimeentulo

14) Käytkö töissä opintojen ohella?

En

Kyllä

15) Millainen on sinun taloudellinen tilanteesi?

Todella huono

Melko huono

Hyvä

Melko hyvä

Todella hyvä

16) Oletko nykyisten opintojesi aikana? (Vastaa kaikkiin kohtiin)

En ole Kerran tai pari Usein tai melko usein

1. Lainannut/pyytänyt rahaa vanhemmiltasi/puolisoltasi
2. Ottanut pikavipin
3. Lykännyt laskun maksua
4. Tehnyt pimeitä töitä
5. Hakenut ruoka-apua, esim. EU-ruoka-avustuksen
6. Tinkinyt ruoan laadusta
7. Jättänyt ostamatta lääkärin määräämän lääkkeen sen kalleuden vuoksi

17) Saatko tällä hetkellä tai oletko saanut aikaisemmin opintotukea?

En

Olen saanut aikaisemmin

Saan tällä hetkellä

18) Oletko nostanut opintolainaa?

En
Kyllä

19) Vapaa sana aiheista opiskeluterveydenhuolto ja opiskelijan toimeentulo

Tasa-arvoisuus

20) Koetko opiskeluympäristösi tasa-arvoiseksi?

En
Kyllä

21) Millä tavoin tasa-arvon toteutuminen näkyy/ei näy oppilaitoksessa?

Koulutus ja opintojen pitkittyminen

22) Kuinka hyvin koulutuksen todellinen sisältö on vastannut siitä ennalta saamaasi kuvaa?

Ei ollenkaan
Jonkin verran
Melko paljon
Todella paljon

23) Kuinka tyytyväinen olet ollut koulutuksen sisältöihin?

En lainkaan tyytyväinen
Jonkin verran tyytyväinen
Melko tyytyväinen
Tyytyväinen
Todella tyytyväinen

24) Ovatko opintosi edenneet suunnitellusti ammattikorkeakoulun asettamissa rajoissa?

Ei ole
Kyllä on

25) Oletko laatinut HOPS:n?

Kyllä, itsekseni
Kyllä, oppilaitoksen edustajan kanssa
En
Mikä ihmeen HOPS?

26) Oletko kohdannut opinnoissasi ongelmia mitkä ovat johtuneet oppilaitoksesta?

En
Kyllä

27) Jos vastasit kyllä, mitä ne ovat olleet:

Ongelma/ jatkuvia ongelmia opettajien kanssa
Työjärjestysten puuttuminen
Opettaja perunut luentojaan toistuvasti
Opettaja on jäänyt tulematta sovitulle luennolle

28) Onko sinulla ollut jotain muita ongelmia? Mitä ne ovat olleet?

29) Mitkä syyt ovat johtaneet opintojen viivästymiseen? Voit valita 2 3 tärkeintä syytä.

Opintoni ovat edenneet suunnitellusti
Toimeentulovaikeudet
Aktiivisuus opiskelijajärjestössä tai harrastuksissa
Puutteelliset opiskeluvalmiudet/taidot
Työssäkäynti
Opintojen työläys
Heikko opiskelumotivaatio
Elämäntilanne, henkilökohtaiset syyt
Puutteellinen opintoohjaus
Äitiysloma/isyysvapaat
Terveystila/sairaus
Opinnäytetyön tekemisen vaikeus

30) Mitkä ammattikorkeakoulun tukitoimet auttaisivat sinua eteenpäin opinnoissa/saamaan opiskelurytmistä kiinni? Voit valita useammankin syyn.

Henkilökohtainen ohjaus opintoohjaajalta
Henkilökohtainen ohjaus tutoropettajalta tai yliopettajalta
Vertaistutorin ohjaus
Opintopsykologin palveluiden käyttäminen
KPAMK:n valmistumishautomato
Tukiopetuksen järjestäminen
Opiskelijavetoiset opintopiirit
Oppilaitospastorin tuki
Perheen ja ystävien tuki
Henkilökohtaisen ohjauksen lisääminen opinnäytetyön tekemiseen

31) Vapaa sana aiheesta koulutus ja opintojen pitkittyminen

Koulutus ja opintojen keskeyttäminen

32) Oletko harkinnut opintojen keskeyttämistä?

En
Satunnaisesti
Useasti
Aion keskeyttää opintoni

33) Miksi olet suunnitellut opintojen keskeyttämistä?

En aio keskeyttää
Vaihdan oppilaitosta
Siirryn työelämään / olen jo siirtynyt työelämään
Koulutus ei ole vastannut siitä ennalta annettua kuvaa
Motivaation puute
Osaamiseni ei riitä opintojen loppuun saattamiseen
En vain jaksa opiskella
Opinnäytetyön tekeminen on vaikeaa
Muu syy

34) Miten mahdollinen keskeyttäminen voitaisiin kohdaltasi ehkäistä?

Erilaisin tukitoimin (mm. opintojen ohjaus, tutorointi...)
Henkilökohtainen opetus/tukiopetus
ryhmämuotoinen tukiopetus
Tarjoamalla keskusteluapua ammattilaisen kanssa
Ei mitenkään, olen päätökseni tehnyt keskeyttämisen suhteen
En ole keskeyttämässä opintojani
Jollain muulla tavoin

35) Jos vastasit edellisessä kysymykseen vaihtoehdon "muulla tavoin", niin mitä ne olisivat?

36) Jos valitsit vaihtoehdon "erilaisin tukitoimin" edellisessä kohdassa, mitkä tukitoimet ehkäisivät keskeyttämisen kohdalta?

Keskustelu opintoohjaajan kanssa
Keskustelu opettajatutorin kanssa
Tutorin vertaistuen käyttäminen
Opintopsykologin palvelut
Oppilaitospastorin keskustelutuki
Opinnäytetyön henkilökohtainen ohjaus

37) Mitä tukitoimia voisit kuvitella käyttäväsi, jotta sinun ei tarvitsisi keskeyttää opintoja? Valitse enintään 3.

Keskustelu opintoohjaajan kanssa
Keskustelu opettajatutorin kanssa
Tutorin vertaistuen käyttäminen
Opintopsykologin palvelut
Oppilaitospastorin keskustelutuki
Opinnäytetyön henkilökohtainen ohjaus
Osallistumaan tukiopetukseen
Osallistuminen valmistumishautomoon
En tarvitse mitään palveluita, aion suorittaa tutkintoni ajallaan loppuun asti

38) Vapaa sana aiheesta koulutus ja opintojen keskeyttäminen

Opiskelijakunta

**39) Millä tavoin opiskelijakunnan tulisi viestiä toiminnastaan ja tapahtumis-
taan? Voit valita usemman vaihtoehdon.**

Sähköposti
Portaali
Julisteet yksiköissä
WWW-sivut
Muulla tavoin

40) Jos vastasit edelliseen kysymykseen "muulla tavoin". Mitä ne olisivat?

41) Mikä on/oli tärkein syy, miksi hankit/voisit hankkia opiskelijakortin?

Jäsenedut/opiskelija-alennukset
Edunvalvonnan tukeminen
Vaikuttamismahdollisuus
Jokin muu syy

42) Jos et ole hankkinut opiskelijakorttia, ole hyvä ja kerro miksi et:

Liian kallis
Ei hyötyä
Periaate
Muu syy

**43) Jos valitsit edellisessä kohdassa "muu syy" vaihtoehdon. Ole hyvä ja
kerro mikä se on.**

**44) Jos olet hankkinut opiskelijakortin, kuinka opiskelijakunta voisi palvella
Sinua paremmin?**

**45) Uskotko, että opiskelijakunta pystyy vaikuttamaan opiskelijoita koskeviin
asioihin?**

Usein
Toisinaan
Harvoin
Tuskin koskaan

**46) Tällä hetkellä vain murto osa opiskelijoistamme on mukana opiskelija-
kunnan toiminnassa työskentelemässä kaikkien opiskelijoiden puolesta.
Kerro vapaasti, mitkä asiat tulisi muuttua, jotta myös Sinä lähtisit mukaan
opiskelijakunnan toimintaan (esim. hallitukseen, edustajistoon, tutoriksi, toi-
mijoiksi tapahtumiin jne.)?**

**47) Kiitos vastauksistasi! Jos haluat osallistua miniläppäriin arvontaan, niin
jätä yhteystietosi alla olevaan kenttään. Nimeäsi ei pystytä yhdistämään vas-
tauksiisi.**